

T.C.
Maliye Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Yayın No:2009/393

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE KAMU MALLARININ YÖNETİMİ

Ahmet OZANSOY

Ankara, 2009

**T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı**

**AMERİKA BİRLEŞİK
DEVLETLERİ'NDE
KAMU MALLARININ
YÖNETİMİ**

**Ahmet OZANSOY
Maliye Başmüfettişi**

Ankara, 2009

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Yayın No:2009/393

www.sgb.gov.tr
e-mail: sgbyayin@sgb.gov.tr

Her hakkı Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

ISBN: 978-975-8195-34-3

1000 Adet
Ankara, 2009

Tasarım: İvme
Tel: 0312 230 67 01

Baskı: Ümit Ofset Matbaacılık
Tel: 0312 384 26 27

İÇİNDEKİLER

1.Giriş	1
2.ABD Devlet Sisteminin Kamu Mallarının Yönetimiyle İlişkisi.....	1
3.Türkiye ve ABD’de Kamu Malları Kavramı.....	1
4.Tarihsel Süreçte ABD’de Kamu Malları Yönetimi Anlayışı	2
5.Kamu Mallarının Yönetiminde Organizasyon	4
6.Kamu Mallarının Yönetiminde Yetkili İdareler Arası İlişkiler	6
7.Kamu Malları Yönetim Kriterleri	7
7.1. Fiziksel ve Biyolojik Uygulanabilirlik	8
7.2. Ekonomik Etkinlik.....	9
7.3. Kuşakiçi ve Kuşaklararası Maliyet-Fayda Dağıtım Eşitliği	9
7.4. Toplumsal ve Kültürel Kabul Edilebilirlik.....	9
7.5. Operasyonel Pratiklik ve Yönetimsel Verimlilik	9
8.Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası (Federal Land Policy And Management Act) İle Getirilen Düzenlemeler	10
8.1. Kamu Mallarının Yönetimiyle İlgili Genel Hükümler	10
8.2. Kamu Arazilerinin Tespit ve Envanteri.....	12
8.3. Kamu Arazilerinin Kullanım Planları.....	12
8.4. Kamu Arazilerinin Satışı Esasları.....	13
8.5. Kamu Arazilerinin Tahsisinin Kaldırılması veya Tahsis Amacının Değiştirilmesi	15
8.6. Yeni Kamu Arazileri Satın Alınması.....	16
8.7. Kamu Arazilerinin Trampa Edilmesi	16
8.8. Kamu Arazilerinin Eyaletlere Devri.....	17
8.9. Mineral ve Maden Hakları.....	17
8.10. Kamu Arazileri Üzerinde İrtifak Hakkı Tesisi	18
9. Kamu Mallarını Yönetmekle Yetkili Birimler ve Görevleri	20
9.1. Birleşik Devletler Orman Servisi (Us Forest Service)	20
9.1.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi	20
9.1.2. Misyonu	20
9.1.3. Orman İdaresinin Amaçsal İlkeleri	21
9.1.4. Ulusal Orman Yönetimi Kanunu ve Orman Yönetim Planları	22

9.1.5. Orman İdaresinin Planlama Süreci	23
9.2. Balıkçılık ve Doğal Hayat Servisi (Us Fish and Wildlife Service-USFWS)	23
9.2.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi	23
9.2.2. Misyonu	24
9.2.3. Çalışma Esasları	24
9.2.4. Planlama Süreci	25
9.3. Ulusal Park Servisi (National Park Service).....	26
9.3.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi.....	26
9.3.2. Misyonu.....	27
9.3.3. Çalışma Esasları	28
9.3.4. Planlama Süreci	30
9.3.4.1. Genel Yönetim Planı	30
9.3.4.2. Stratejik Plan	30
9.3.4.3. Uygulama Planı	30
9.3.4.4. Yıllık Performans Planı ve Raporu.....	31
9.4. Arazi Yönetim Bürosu (Bureau Of Land Management)	31
9.4.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi.....	31
9.4.2. Vizyonu, Misyonu ve Öncelikleri	32
9.4.3. Çalışma Alanları ve Esasları.....	33
9.4.3.1. Madencilik (Mining)	34
9.4.3.2. Çiftlik Hayvanları Otlamacılığı (Livestock Grazing).....	34
9.4.3.3. Off-Road Vehicle (Arazi Araçları Kullanımı).....	35
9.4.3.4. Diğer Resreasyonel Kullanımlar (Other Recreational Uses).....	35
9.4.3.5. İssiz Yerler (Wilderness).....	35
9.4.3.6. Yaban Atı Programı (Wild Horse Program).....	36
9.4.3.7. Koruma Programları (Conservation Programs).....	36
9.4.3.8. Arazi Yangınları Yönetimi (Wildfire Management)	37
9.4.3.9. Federal Arazilerin Kayıtları ve Tapu Bilgileri (Public Land Records and Title Information)	37
9.4.4. Planlama	37
9.4.4.1. Kaynak Yönetim Planlama Süreci	38
9.4.4.1.1. Sorunları, Endişeleri ve Fırsatları Tanımlama.....	38
9.4.4.1.2. Planlama Kriterlerinin Geliştirilmesi.....	39

9.4.4.1.3. Envanter Bilgilerinin Toplanması	39
9.4.4.1.4. Yönetim Durumunun Analizi	39
9.4.4.1.5. Alternatiflerin Formüle Edilmesi.....	40
9.4.4.1.6. Alternatiflerin Etkilerinin Tahmin Edilmesi.....	41
9.4.4.1.7. Taslak Çevresel Etki Durum Belgesinde Tercih Edilen Alternatifin Seçilmesi.....	41
9.4.4.1.8. Kaynak Yönetim Planının Son Halinin Seçilmesi.....	42
9.4.4.1.9. Uygulama, Gözleme ve Değerlendirme	42
9.4.4.2. İkincil Planlama: Eylem Planlaması Süreci	43
10. Sonuç.....	43
Kaynakça	46
Yazarın Özgeçmişi	49

1. Giriş

Kamu mallarının toplumun tamamının ortak malı olması niteliği itibarıyla yönetimleri Devlet tarafından yapılmaktadır. Her ülkenin tarihi, yapısı, idari gelenekleri itibarıyla farklı yönetim modelleri mevcuttur. Bu çalışmada Amerika Birleşik Devletlerinde kamu mallarının yönetim şekli ve yönetim politikaları incelenmektedir.

2. ABD Devlet Sisteminin Kamu Mallarının Yönetimiyle İlişkisi

Amerika Birleşik Devletlerinin yönetim modeli federaldir. Yani devlet, eyalet hükümetlerinden (federe devletler) ve bunların bağlı bulunduğu bir merkezi hükümetten (federal devlet) oluşmaktadır. Bu nedenle Amerika Birleşik Devletlerinde kamu kurumlarının örgütlenme şekli, Türkiye benzeri üniter devletlerden bütünüyle farklıdır. Bu farklılık kamu mallarının yönetiminde de kendini göstermektedir. Bu sistemde her eyalet kendi sınırları içerisinde bulunan özel mülkiyetli yada kamu mülkiyetindeki arazilerle ilgili olarak yasal düzenleme yapma yetkisine sahiptir. Bu yasal düzenleme yetkisi her eyaletin farklı esaslar uygulayabilmesine olanak tanımaktadır. Öte yandan Federal Devlet de federal hükümetin sahipliğinde bulunan kamu mallarını yönetmektedir. Çalışmanın konusu teker teker eyaletlerin yönetim esaslarını kapsamayıp, federal devletin kamu malları yönetimiyle sınırlıdır.

3. Türkiye ve ABD’de Kamu Malları Kavramı

Türkiye ve ABD’de kamu malları kavramı da farklılık arz etmektedir. Ülkemizdeki yaygın kabul görmüş tanıma göre kamu malları devletle bağıntılı olan, özel mülkiyete elverişli olmayan, herkesin ortak ve genel yararlanmasına sunulan kamu yararına kullanılmak üzere ayrılan, bir hizmetine tahsis edilen mallara denilir. Kamu malları da hizmet malları, orta malları ve sahihsiz mallar olarak tasnif edilmektedir. Hizmet malları, bir kamu hizmetinin görülebilmesi için ilgili kamu kuruluşuna hizmet süresince bedelsiz olarak verilen mallar; orta malları, bir köy ve beldenin (belediyenin) ortak kullanımına bedelsiz olarak bırakılan kuru mülkiyeti Devlete ait olan mera, yaylak, kışlak, harman yeri, sulak yeri vb. yerler ve sahihsiz mallar da doğal nitelikleri gereği özel mülkiyete konu olmayan ve herhangi bir tahsis kararı gerektirmeyen, kamunun ortak kullanım ve yararlanmasına açık ve Medeni Kanunun ilgili maddelerinde sayılan sahihsiz dağlar, tepeler,

kayalıklar, denizler, akarsular vb. yerlerdir.¹

ABD federal kamu malları (**federal public lands**) kavramı, hangi eyalet sınırları içerisinde olursa olsun federal hükümet kuruluşları tarafından ve Amerikan Kongresince kabul edilmiş yasaların belirlediği esaslar dahilinde yönetilen, denetlenen ve Amerikan halkının çoğunluğunun yararına tahsis edilmiş her türlü arazileri içermektedir. Bu araziler coğrafik anlamda çok çeşitli olmakla birlikte belli başlıları şunlardır:²

- otlaklar
- ormanlar
- yüksek dağlar
- tundralar
- göller
- arkeolojik ve tarihi alanlar
- bataklıklar
- yeraltı kaynakları
- vahşi yaşam alanları
- nehirler ve deltaları
- çöller

Görüldüğü üzere, federal kamu malları kapsamına sadece çıplak anlamda “toprak” girmemekte; buna ilaveten bitkiler, balıklar, yabani hayvanlar ve diğer yaşayan organizmalarla birlikte madenler, su ve hava gibi cansız varlıklardan oluşan geniş anlamda “doğal kaynaklar” da federal kamu malları kavramı içerisinde kabul edilmektedir.³

4. Tarihsel Süreçte ABD’de Kamu Malları Yönetimi Anlayışı

Amerika Birleşik Devletlerinin kuruluş yıllarında kamu mallarıyla ilgili yerleşik anlayış bunların elden çıkarılmasıdır. “*Disposition Era*” (satış ve elden çıkarma dönemi) olarak adlandırılan ve henüz kıtadaki nüfusun çok

---

¹ Kardeş, Salâhaddin: Hazine Malları, Maliye Bakanlığı APK Yayınları, Ankara-1999, s.2

² YAMAK, Yalçın; “Amerika Birleşik Devletleri Federal Kamu Malları Yönetimi” Maliye Dergisi sayı 137, 2001

³ LOOMİS, B. John; Integrated Public Lands Management, Second Edition, Columbia University Press, 2002, s. 4

az olup, Avrupa'dan göçlerin devam ettiği bu yıllarda kamu mallarının kullanımının düzenleme altına alınmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Amerikan Kongresi bu süreçte birçok bağış programları düzenleyerek bu kapsamda arazilerin yerleşime açılmasına destek olmaktaydı. Bunlardan en önemlileri vatandaşların belirli büyüklüklerde çiftlik sahibi olmasına izin verilmesi (*Homestead Act*), eyaletlere toprak bağışı yapılması ve demiryollarına yapılan transferlerdir. Kongre bu dönemde 94 milyon acre⁴ yol yapım şirketlerine, 37 milyon acre de eyaletlere bağış yapmıştır. “Homestead Act” kapsamında özel şahıslara çiftlik kurmaları için dağıtılan kamu arazilerinin miktarı da yaklaşık 285 milyon acredir.⁵

19'uncu yüzyılın sonlarına doğru, özel arazi sahipliğinin yoğun olarak gelişmesinin vahşi yaşama, doğal hayvan göçlerine ve rekreasyon alanlarına bazı negatif etkilerde bulunabileceğinin gözönüne alınmasıyla kamu mallarının yönetim önceliklerinde değişiklikler olmaya başlamış ve ilk defa Amerika'nın milli parkları, milli ormanları ve doğal hayatının korunmasına yönelik önlemler alınmıştır. Bu önlemleri maden ve minerallerin korunması ve otlakların korunmasıyla ilgili düzenlemeler izlemiştir. Koruma politikasına geçilmesinin ardındaki temel nedenler; çeşitli arazi değerlendirme programlarının özel şahıslarca kötüye kullanılması endişesi, Yellowstone National Park gibi jeolojik doğa harikalarının korunması gerekliliği ve özel şahısların sahipliğinde bulunan araziler üzerindeki insan aktivitelerinin zararlı etkilerinin artmaya başlamasının gözlenmesidir.⁶ Nihayet 1976 yılında Amerikan Kongresi Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasasını (**Federal Land Policy and Management Act-FLPMA**) kabul ederek, kamu malları üzerindeki yönetim ve kullanım esaslarını bugün de geçerliliğini korur şekilde belirlemiştir. Yasanın getirdiği temel iki ilke şunlardır:

- Federal kamu mallarının kullanımı ancak çoğunluk yararına olabilir.

- Federal kamu mallarının herhangi bir parçasının özel mülkiyete geçirilmesi yahut dağıtılması ancak kamu yararı söz konusu olduğunda mümkündür.

---

⁴ 1 acre= 0,404 hektar

⁵ LOOMİS, B.John; a.g.e. s.27-29

⁶ US. Bureau Of Land Management; Ecosystem Management in the BLM, Government Publication, 1994.

Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası ile özelleştirme dönemi federal kamu malları açısından kapanmıştır. Federal kamu mallarının kullanım ve yönetimi dağıtım amacından çıkıp koruma amacına yönelmiştir.⁷ Federal kamu malları üzerinde uygulanan her türlü yönetim metodunun ekolojik dengeye zarar vermeyecek şekilde planlanması kamu malları yönetiminin temel felsefesi olarak benimsenmiştir.⁸

5. Kamu Mallarının Yönetiminde Organizasyon

Genel olarak tüm devletlerde olduğu gibi ABD’de de, nüfusun büyük bir çoğunluğu kentsel alanlarda yaşamasına rağmen toplam toprak büyüklüğünün görece küçük bir kısmı kentsel alan olarak düzenlenmiştir. ABD’de bu oran % 2’dir. Tarım toprakları % 17, ormanlar % 32,4, otlaklar % 34’tür. Otlaklar ve ormanlar ABD yüzölçümünün neredeyse üçte ikisini oluşturmaktadır.

Tablo 1: ABD Topraklarının Türlerine Göre Dağılımı⁹

Kullanım Şekli	Acres (Millions)	Toplam ABD Toprağına oranı
Kentsel alan ve banliyö	45	% 2.0
Tarım	383	% 17.0
Orman	731	% 32.4
Otlaklık	770	% 34.2
Diğer (çöl, kayalık vs.)	325	% 14.4
TOPLAM	2.254	% 100

ABD’de federal hükümetin sahipliğinde bulunan arazi, Amerika Birleşik Devletlerinin toplam alanının % 32’si (760 milyon acre)’dir. Yani, toplam arazinin yaklaşık üçte biri kamunundur. Bu araziler federal hükümet tarafından askeri arazi, diğer vahşi yaşam ve göçmen hayatın korunması, doğal güzellik ve tarihi alanların korunması gibi amaçlara hizmet edecek şekilde değerlendirilmektedir. Federal toprak sahipliğinin yarısından fazlasının bulunduğu batı eyaletleri, kamu arazileri üzerindeki kaynakların yönetimi açısından daha büyük önem arz etmektedir. Örneğin Alaska ve Nevada topraklarının neredeyse % 80’i federal hükümetin yönetimi

⁷ YAMAK, Yalçın; a.g.m.

⁸ JOHNSON, K.N, T.W.STUART and S.A.CRİM; Land Management Planning System,US Forest Service, 1986

⁹ JOHNSON, KN; age. s.23

altındadır.¹⁰

Amerika Birleşik Devletlerinde, kamu mallarının yönetiminden sorumlu tek bir idare yoktur, toprakların niteliklerine göre farklı idareler yönetimden sorumlu bulunmaktadır. Federal malları yönetmekle görevli bu idareler birlikte değerlendirildiklerinde bütçeleri, profesyonel çalışan sayıları ve kaynakları itibarıyla birçok uluslararası şirketle rekabet edebilecek güçtedir. Federal hükümet bütçesinden küçük bir oranda pay almalarına rağmen bütçeleri tatmin edici büyüklüktedir. Bu idareler, sorumlu oldukları topraklar üzerinde oluşturup yönettikleri rekreasyon (recreation) alanlarından elde ettikleri geliri de bütçelerine eklemektedirler. Her yıl dünyanın her tarafından yaklaşık 1.251 milyon kişi bu yönetimler tarafından oluşturulan rekreasyon alanlarını ziyaret etmektedirler.

Aşağıdaki tabloda federal kamu mallarını yönetmekle görevli birimler ve yönetimleri altında bulunan toprak büyüklükleri gösterilmiştir.

Tablo 2: ABD Federal Kamu Mallarını Yöneten İdareler¹¹

Yöneten idare	Bağlı Olduğu Bakanlık	Acres (Millions)	Toplam ABD Toprağına oranı
National Forest Management (Orman İdaresi)	Tarım (Agriculture)	192	% 8.45
Bureau of Land Management (Arazi Yönetim Bürosu)	Interior (İçişleri)	270	% 11.89
Fish And Wildlife Refuges (Balıkçılık ve Doğal Hayat İdaresi)	Interior (İçişleri)	90	% 3.96
National Parks Service (Milli Parklar İdaresi)	Interior (İçişleri)	80	% 3.52
Other Department Of Interior (İçişleri Bakanlığındaki Diğer Birimler)	Interior (İçişleri)	7	% 0.31
Military (Ordu)	Defense (Savunma)	34	% 1.50
TOPLAM		673	% 29.63

¹⁰ MAYER, J.Carl and George A.Riley; Public Domain&Private Domain, s.1-2, 1985.

¹¹ Bureau Of Land Management Public Land Statistics, 2003

Tablodan da görüleceği üzere federal kamu malları üzerinde temel olarak İçişleri Bakanlığı bünyesinde örgütlenmiş **Bureau of Land Management** (Arazi Yönetim Bürosu) ile Tarım Bakanlığı içerisinde örgütlenmiş **National Forest Management** (Ulusal Orman İdaresi) söz sahibidir. Orman idaresi ile ordunun kontrolünde bulunanlar dışındaki federal kamu malları İçişleri Bakanlığı bünyesinde yönetilmektedir. Bureau Of Land Management (**BLM**), Türkiye'deki Maliye Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Milli Emlak Genel Müdürlüğüne benzetilebilir. Diğer yönetimler ancak belirli özel nitelikteki arazileri yönetmekle yetkiliyken, BLM genel yetkili kuruluştur.

Arazi Yönetim Bürosu ve Orman İdaresi her yıl Amerikan ekonomisine ciddi katkılarda bulunmaktadır. Bu iki idare yönetimleri altındaki kamu mallarından Amerika'nın yıllık kereste tüketiminin % 5'ini, kömür üretiminin üçte birini, petrol üretiminin % 10'unu, uranyum üretiminin % 35'ini, jeotermal potansiyelin % 95'ini ve diğer maden üretiminin de üçte birini karşılamaktadır. Bu topraklardan her yıl 60 milyon insanın içme suyu ihtiyacı karşılanmaktadır.¹²

6. Kamu Mallarının Yönetiminde Yetkili İdareler Arası İlişkiler

Özel bir amaca yönelik küçük toprak parçalarını yöneten başka idareler de bulunmasına rağmen; BLM (Arazi Yönetim Bürosu), Orman İdaresi, Federal Balıkçılık ve Doğal Hayat İdaresi ile Ulusal Parklar Servisi beraberce federal kamu mallarının % 90'ından fazlasını, Amerika yüzölçümünün de % 25'inden fazlasını yönetmektedirler. Aşağıdaki tabloda federal kamu mallarını yöneten 4 temel idarenin ilgi alanına giren arazi sınıflandırması verilmiştir.

---

¹² SCHANZ, J.John; "Energy Resources and Revenues and the Public Lands" Paper presented at the Wilderness Society Conference on Public Lands, Nov.1982.

Tablo 3: ABD Federal Kamu Mallarını Yöneten İdareler Arası İlişkiler¹³

Arazi Sınıflandırması	National Parks Service (Milli Parklar İdaresi)	US Forest Management (Orman İdaresi)	Bureau of Land Management (Arazi Yönetim Bürosu)	Fish And Wildlife M. (Bahçılık ve Doğal Hayat İdaresi)
<i>Ulusal Park</i>	X			
<i>Ulusal Anıt</i>	X	X	X	
<i>Ulusal Deniz ve Göl Kıyısı</i>	X			
<i>Ulusal Rekreasyon Alanı</i>	X	X	X	
<i>Ulusal Ormanlar</i>		X		
<i>Yabani Barınaklar</i>				X
<i>Vahşi ve Doğal Nehirler</i>	X	X	X	X
<i>Patikalar</i>	X	X	X	
<i>İssiz Alanlar</i>	X	X	X	X

7. Kamu Malları Yönetim Kriterleri

Birleşik devletlerde kamunun arazi sahibi olması ve bu sahipliğin devam etmesinin nedeni, eğer özel sektör tarafından işletilirse Amerika'nın eşsiz doğal ve tarihi kaynaklarının yok edilebileceği endişesi ile onları koruma arzudur. Ulusal parkları ve doğayı korumak için ana tema, özel sahipler tarafından yeterli düzeyde ihtiyaçları sağlanamamış (korumak için gerekli tedbirler yeterli düzeyde alınmamış) olan doğal kaynaklara koruma desteği sağlamaktır. Devletin arazi sahipliğinin devam etmesi için öne süren ekonomik sebepler mantıklıdır çünkü doğal kaynakların korunması görevinin üstesinden gelmede özel sektörün yetersizlikleri vardır. Araziler üzerinde kamu sahipliği ve yönetiminin devam etmesi gerekliliğini doğrulayan arguman ekonomik etkinliğin artırılması ihtiyacıdır. Bunun büyük bir kısmını kirlilik gibi negatif dışsalılıkların düzeltilmesi ve kamu arazilerinden elde edilen kamu mallarının korunması oluşturur. Örneğin

¹³ WILLIAMS, David; Planning Approaches in the Bureau of Land Management. Trends 24, s.27-35, 1987.

1800'lü yıllarda özel sektörün “kes ve git” politikası olarak adlandırılan kereste üretme uygulamaları ulusal ormaların orijinal şekilde muhafaza edilmesi gerekliliğini doğrulamıştır. Bu aşırı kesim (cutover) alanlarında ormanın kendisini yenilemesine imkân tanınmadığından sellerle gelen toprak erozyonlarından da korunamamıştır.¹⁴

Ekosistemin yönetimi, ekolojik, ekonomik ve sosyal elementler arasındaki karşılıklı ilişkiyle tanımlanır. Ekosistem yönetiminin birçok tanımı bu üç ögenin hiyerarşik ilişkisini önerir ve ekosistemin gelecek kuşaklar için ayakta tutulmasına işaret eder. Buna göre ekosistem yönetimini, temel ekosistem fonksiyonlarının şimdiki ve gelecek kuşakların ihtiyaçlarıyla buluşturma politikaları olarak tanımlayabiliriz. Federal Kamu Mallarını korurken temel olarak genel olarak geniş anlamda ekosistemi koruma amacı güden Amerikan yönetimi şu temel ilkeleri benimsemektedir.¹⁵

1. Ekosistem yönetimi sosyal bir olaydır. Çünkü yönetim insanların inşa ettiği eylemlerdir. Ekosistem yönetimi, bugün elde edilen çıktıları değil, gelecekte ekosistemin temel fonksiyonlarını icra edebilmesini içerir.
2. İnsanlar ekosistemin bir parçasıdır. Ekosistemin yaşaması ve insan yaşamı birbirine bağlıdır.
3. Ekosistem, içinde fiziksel, kimyasal ve biyolojik olayların olduğu ve sınırları uzayla eşit sonsuz bir büyüklüğü ifade eder.
4. Ekosistem dinamik ve komplekstir. Dolayısıyla bilgilerin sürekli yenilenmesi gerekir.

Yukarıdaki genel prensipler ışığında, federal kamu arazilerinin değerlendirilmesiyle ilgili gerek Kongre'den geçen yasaların gerekse Başkan tarafından verilen direktiflerin, kamu yararına uygunluğu gösteren kriterlere uygun olması şarttır. Genel kabul görmüş 5 kriter şunlardır:¹⁶

7.1. Fiziksel ve Biyolojik Uygulanabilirlik

Bu kriter doğal kaynak yönetimi başarısının temelidir. Bütün yönetim

---

¹⁴ JOHNSON, KN; age. s.89-92.

¹⁵ JOHNSON, KN; age. s.533-534.

¹⁶ HOEHN, John and Alan Randall; A Satisfactory Benefit-Cost Indicator from Contingent Valuation, Journal of Environmental Economics and Management 14, s.226-247, 1987.

uygulamaları ekosistemin yapabilirlik kapasitesi içerisinde olmak zorundadır. İnsanların ürün miktarını çeşitli yollarla yükseltmesinin mümkün olmasına rağmen, ekosistemin değişkenleri (yağış miktarı, toprak çeşidi, hasat sezonunun uzunluğu vs.) kesin hâsılat limitini belirler. Bu limiti zorlamak için doğaya zarar verici teknikler uygulanamaz. Yönetim uygulamaları, doğanın kendini yenileyebilmesine engel olabilecek riskleri taşımamalıdır.

7.2. Ekonomik Etkinlik

Ekonomik etkinlik kriteri, yönetim eyleminin ekonomik faydasının maliyetinden daha fazla bir faydayı yaratmasını ifade eder. Ekonomik fayda, sadece finansal kazancı değil geniş anlamda toplumsal kazancı hem üreticiler hem de müşteriler açısından yükseltmektir. Maliyet kavramı ise finansal maliyetlerle birlikte kaçırılan fırsat maliyetlerini de içerir.

7.3. Kuşakîçi ve Kuşaklararası Maliyet-Fayda Dağıtım Eşitliği

Hükümetlerin finansal fonksiyonlarından biri, daha az ekonomik şansa sahip toplum üyelerinin refahtan belirli bir minimum oranda pay almasını temin etmektir. Bu, büyük ölçüde vergi transfer sistemiyle yapılır. Kamu malları da toplumun zayıf kesimlerine refah aktarımında kullanılan bir enstrümandır. Kamu mallarının transferi yöntemiyle toplumsal fayda ve maliyetlerin yeniden dağıtımı sağlanabilir. Kamu mallarıyla ilgili yönetsel kararlar, doğal kaynaklardan gelecek kuşakların faydalanıp faydalanamayacağı endişesini taşımalıdır. Çünkü geri dönülemez kararlar yalnız bugünkü kuşakları değil, gelecek kuşakları da etkileyecektir.

7.4. Toplumsal ve Kültürel Kabul Edilebilirlik

Kamu malları yöneticileri toplumsal ve kültürel değişimlerin farkında olmalıdırlar. Verecekleri bir karara toplumun farklı kesimlerinin verebileceği tepkileri araştırıp öğrenmeliler ve bunların ışığında kararlarını yeniden gözden geçirmelidirler.

7.5. Operasyonel Pratiklik ve Yönetimsel Verimlilik

İlk 4 kriteri değerlendirdikten sonra yöneticiler mutlaka şu zor soruyu kendilerine sormalıdırlar: Bu projeyi başarılı bir şekilde hayata geçirebilmek için yeterli bütçeye ve nitelikli personele sahip miyiz? Bütçe ve personel gerçek hayatın sınırlamalarıdır. Yönetimsel pratiklik kriteri mutlaka maliyet değişimlerini de gözönüne almalıdır. Yöneticiler, kendilerini ve yönettikleri

birimlerini yönetim kriterlerindeki yeniliklere uyum sağlayacak esneklikte oluşturmalıdır.

8. Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası (Federal Land Policy And Management Act) İle Getirilen Düzenlemeler

Amerika Birleşik Devletlerinde kamu mallarının yönetimiyle ilgili en önemli ve temel nitelikteki yasa 1976 tarihli Federal Land Policy and Management Act (Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası)'dır.¹⁷ Çalışmanın bu bölümünde bu Yasanın getirdiği bazı düzenlemelere Yasanın orijinal metninden çeviri yapmak suretiyle özet olarak değinilecektir.¹⁸

8.1. Kamu Mallarının Yönetimiyle İlgili Genel Hükümler

“Kongrenin Kabul Ettiği İlkeler” başlığını taşıyan 1701 numaralı maddeye göre Amerika Birleşik Devletlerinin arazi politikası aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

1. Bu yasada getirilen bir arazi kullanım planına bağlı olarak aksi kararlaştırılmadıkça, bütün kamu arazileri federal hükümetin sahipliğindedir ve bunların herhangi bir parçasının elden çıkarılması ancak ulusal çıkarlara hizmet etmesi halinde mümkündür.

2. Ulusal çıkarların en iyi şekilde gerçekleştirilmesi ancak kamu arazilerinin ve onların taşıdığı değerlerin sistemli ve sürekli olarak kayıt altına alınmaları, günümüzdeki ve gelecekteki kullanımlarının arazi kullanım planlarına bağlı olarak Federal ve eyalet planlama çabaları ile işbirliği halinde düzenlenmesiyle mümkündür.

3. 21 Ekim 1976 tarihinden önce herhangi bir yasa hükmü yahut Başkanlık emri ile özel bir kullanıma konu olmayan kamu arazileri ile söz konusu tarih itibarıyla belirli sınıflandırmalara tabi tutulmuş kamu arazileri bu kanunla getirilmiş hükümlere göre idare edilir.

4. Kongre anayasal yetkisini kullanarak kamu arazilerini özel amaçlar için tahsis edebilir, kullanım kararını değiştirebilir. Ayrıca kongre yasal düzenleme olmaksızın yönetimin ne dereceye kadar arazi kullanımlarını

---

¹⁷ Yasanın orijinal metni için bkz.

http://www4.law.cornell.edu/uscode/html/uscode43/usc_sup_01_43_10_35.html

¹⁸ Bu bölümde yapılan çevirilerde Yalçın YAMAK'ın, Maliye Dergisi'nin 137 numaralı sayısında yayımlanan “Amerika Birleşik Devletleri Federal Kamu Malları Yönetimi” başlıklı makalenin sonuna eklenen çeviri metinlerinden faydalanılmıştır.

değiştirebileceğini de tayin eder.

5. Bu kanunun uygulanması ve verilen yetkilerin kullanılmasında, ilgili bakan kamuoyunun görüşlerini alarak gerekli kuralları ve düzenlemeleri oluşturmak, sonuç doğurucu nitelikteki kararların verilmesi esnasında üçüncü tarafların bu sürece katılımını sağlamak, alınan kararların objektif, süratli ve etkin olmasını sağlamakla yükümlüdür.

6. Kamu arazileriyle ilgili sonuç doğurucu nitelikteki kararların yargısal denetimi kanunla sağlanır.

7. Kanunla aksi kararlaştırılmadıkça, bu kanunla oluşturulmuş amaçlar ve hedefler kamu arazilerinin kullanımında ana prensipleri oluşturur ve bu araziler kamu yararına ve arazilerin sahip olduğu kaynaklardan en yüksek faydayı sağlayacak biçimde, sürekliliği değiştirilmeden yönetilmek zorundadır.

8. Kamu arazilerinin yönetim tarzı mümkün olduğu ölçüde bu arazilerin bilimsel, doğal, tarihi, ekolojik, çevresel, hava ve atmosfer, su kaynakları ve arkeolojik değerleri koruyacak, içinde buldukları doğal koşulları muhafaza edecek, vahşi yaşam ve deniz canlılarının yiyecek ihtiyaçlarına engel olmayacak ve insanların kullanımına, faaliyetlerine, gezi ve eğlencelerine imkan verecek şekilde olmalıdır.

9. Kanunla aksi kararlaştırılmadıkça Birleşik Devletler, kamu arazilerinin ve bunlarda bulunan kaynakların kullanımının karşılığını rayiç bedel üzerinden kullanıcılardan alır.

10. Kamu arazilerinin elden çıkarılmasına ilişkin genel kurallar, federal mülkiyette olmayan arazilerin bir kamu hizmeti için kazanılması ve yasalarla belirlenmiş esaslara göre bu arazilerin takas işlemleri, bu işlemleri yapacak olan kamu kuruluşlarının tanımlanmış görevleri ile uyumlu olmak zorundadır. Belirlenmiş miktardan fazla arazinin elden çıkarılması Kongre'nin uygun görmesine bağlıdır.

11. Çevresel olarak kritik koşullarda bulunan arazilerin korunmasına yönelik plan ve düzenlemeler öncelikli gerçekleştirilir.

12. Kamu arazilerinin yönetiminde ülkenin maden kaynaklarına, yiyeceğe, orman ürünlerine ve şeker kamışına olan ihtiyacı dikkate alınır. Bu hüküm madenler ve mineraller yasasının uygulanmasında da geçerlidir.

13. Federal hükümet, federal arazilerin vergiden muaf tutulmasından dolayı yerel hükümetlerin ve eyaletlerin uğradığı kayıpları federal ve yerel düzeyde vergi verenlerin haklarını da gözetmek kaydıyla telafi eder.

8.2. Kamu Arazilerinin Tespit ve Envanteri

“Kamu Arazilerinin Sürekli Tespit ve Envanteri” başlığını taşıyan 1711 numaralı maddeye göre;

a. Bakan, kamu arazilerinin ve bunlarda bulunan kaynakların sürekli bir envanterini hazırlamak ve devamlılığını sağlamakla yükümlüdür. Bu envanter, arazi koşullarında meydana gelecek değişiklikleri sürekli izleyecek bir tarzda güncel tutulmalıdır.

b. Mali kaynakların ve personelin mevcudiyeti ölçüsünde bakan, kamuoyunun bilgileneşine açık olacak tarzda, kamu arazilerinin sınırlarını tespit etmeye yönelik işaretlerin, haritaların hazırlanması; bunların yerel ve eyalet hükümetlerince yapılacak planlama çalışmalarında kullanılmasına yönelik tedbirleri almakla yükümlüdür.

8.3. Kamu Arazilerinin Kullanım Planları

“Arazi Kullanım Planları” başlığını taşıyan 1712 numaralı maddeye göre;

1. Bakan, kamuoyunun katılımı ve bu yasanın hükümlerine uygun olarak, kamu arazileriyle ilgili planların geliştirilmesi, sürekliliği ve değiştirilmesinden sorumludur.

2. Planların değiştirilmesi ve geliştirilmesinde Bakan,

a. Kamu yararı ve kaynakların süreklilik arz edecek şekilde kullanılması ilkelerine uymakla

b. Yapılacak çalışmaların bilimsel veriler ışığında olmasını sağlamakla

c. Kritik çevresel tehlike arzeden arazilerin düzenlenme ve korunmasına öncelik vermekle

d. Kamu arazilerinin bugünkü ve gelecekteki kullanım potansiyellerinin tespit etmekle

e. Mevcut arazilerin ve üzerlerindeki kaynakların yüksek değerleri dikkate alınarak bunların en yararlı şekilde kullanılması için alternatif yolları araştırmak ve uygulamakla

f. Kamunun uzun dönem çıkarlarını kısa dönem çıkarlarına üstün tutmak

g. Yapılacak planların çevre kirliliği kontrolüne yönelik yasal düzenlemelerle uyum içerisinde olmasını sağlamakla

yükümlüdür.

Planların yapılması ve izlenecek yöntemlerin tespiti esnasında bakan, bu sürece katılımı sağlamak üzere kamuoyunu ve ilgili hükümet kuruluşlarını bilgilendirir.

8.4. Kamu Arazilerinin Satışı Esasları

“Kamu Arazilerinin Satışı” başlığını taşıyan 1713 numaralı maddeye göre;

Satışa esas kriterler;

Ulusal vahşi yaşam koruma alanları, nehir sistemlerinin çevresindeki alanlar ve kırsal alanlardaki yolların geçtiği araziler hariç olmak ve bu Kanunun 1712’nci maddesinde belirtilen Arazi Kullanım Planlarında öngörülmesi şartıyla aşağıdaki koşulların varlığı halinde kamu arazileri bu yasada gösterilen hükümlere göre satılabilir:

- a. Araziye herhangi bir federal hükümet kuruluşunun ihtiyacının olmaması ve yeri ve özellikleri itibarıyla yönetmenin zorluğu ve ekonomik olmayışı
- b. Özel bir amaç için kazanılmış bir araziye, bu amacın ortadan kalması dolayısıyla artık ihtiyaç duyulmaması
- c. Satılacak arazinin, bir insan topluluğunun gelişimi ve ekonomik kalkınması için gerekli olması ve topluluğun bulunduğu yerde kamu arazisinden başka bir arazi üzerinde söz konusu amaçların gerçekleştirilmesi için başka bir arazi mevcudunun olmaması, ayrıca bu arazinin bu kanunda belirtilen diğer amaçlarda kullanılmasının doğuracağı yararlı sonuçlardan daha fazla kamuya hizmet edeceğinin tespiti.

Tarımsal veya çöl niteliğindeki bir arazinin niteliğinin değiştirilmesi ve bu maddeye göre satışı ancak yukarıdaki fıkralarda belirtilen şartların varlığı halinde ve bakanın onayı ile mümkündür.

Bu madde hükmüne göre yapılacak satışların, miktarı 2500 acre'yi geçenlerin her halükârda satışı Kongre'nin onayına bağlıdır.

Satılacak arazilerin fiyatı piyasa fiyatının (rayiç bedel) altında olamaz.

Satılacak arazilerin maksimum miktarı, arazilerin kullanım kapasiteleri ve gelişim ihtiyaçlarına göre bakan tarafından tespit edilir. Tarımsal niteliği olan bir arazinin satışında tespit edilecek miktar her halükârda bir çiftçi ailesini geçindirecek miktardan fazla olamaz.

Kamu arazilerinin satışında uygulanmak üzere gerekli rekabetin sağlanmasına yönelik esas ve usuller Bakan tarafından tespit edilir. Ancak gerekli ve uygun olduğu takdirde Bakan, alıcılar arasında eşitliği sağlamak veya kamusal politikaların gerçekleştirilmesinde dengeli ve eşit bir dağıtım yapılmasını temin etmek için rekabet kurallarını değiştirerek veya hiç uygulamaksızın taşınmazların satışına yetkilidir.

Kamusal politikaların gerçekleştirilmesinde Bakan, arazinin bulunduğu eyaletler, arazinin çevresinde bulunan yerel idareler, arazinin bitişiğindeki mülk sahipleri ve bireylerin, potansiyel alıcılar olarak taleplerini dikkate alır.

Bakan bu madde hükümlerine ve açık artırma suretiyle yapılmış satışları, teklifin yapılmış olduğu tarihi takip eden 30 gün içerisinde yazılı olarak kabul yada reddeder. Belirtilen süre içerisinde (2500 akreyi geçen satışlarda bu süreye ekli 90 gün içinde) arazinin veya arazide bulunan kaynakların satışının bu kanuna veya diğer kanunlarda belirtilen hükümlere aykırı olduğunu tespit ederse yapılmış olan teklifi reddeder yada araziye satıştan çekebilir.

“Satın Alanların Niteliği” başlığını taşıyan 1717 numaralı maddeye göre,

Bu kanun kapsamındaki hiçbir arazi parçası Birleşik Devletler vatandaşı olmayan bir kişiye veyahut Birleşik Devletler ve eyalet yasalarına tabi olmayan bir şirkete devredilemez, satılamaz, bağışlanamaz.

“İçişleri Bakanlığı ve Yerel Hükümetlerin İşbirliği” başlığını taşıyan 1720 numaralı maddeye göre,

Bu yasa hükümlerine göre yapılacak satış veya diğer usullerle arazi devirlerinde, en az 60 gün öncesinden Bakan, arazinin bulunduğu eyalet ve

mahalli hükümet organlarını bu devir işleminden haberdar eder. Bundaki amaç, devredilecek arazi ile ilgili olarak yapılacak imar planı değişikliklerinde, düzenlemelerde mahalli kuruluşlara imkân tanımaktır. Bakan ayrıca, devre ilişkin işlemlerin tamamlanmasını müteakip her halükarda söz konusu birimleri bilgilendirir.

8.5. Kamu Arazilerinin Tahsisinin Kaldırılması Veya Tahsis Amacının Değiştirilmesi

“Kamu Arazilerinin Geri Alınması” başlığını taşıyan 1714 numaralı maddeye göre;

Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren Bakan, arazilerin tahsislerini kaldırmaya, değiştirmeye veya yeniden tahsis etmeye bu maddede belirtilen hükümler çerçevesinde yetkilidir. Bakan bu yetkisini Başkan tarafından atanmış ve Kongrece ataması onaylanmış astlarına devredebilir.

Bakan, arazinin tahsisinin kaldırılmasına ilişkin yapılan başvuru tarihinden itibaren 30 gün içerisinde başvurunun resmi gazetede yayımlanmasını sağlar. Arazinin mevcut kullanımından çekilmesi sonucunu doğuracak bu bildirim resmi gazetede yayımlanmasından itibaren Bakanın başvuruyu reddetmesi, bakan tarafından arazinin bizzat rezerv tutulması veya 2 yıllık sürenin geçmesi hallerinde başvuru hükümsüz kalır.

20.000 hektardan büyük arazilerin bu madde hükümlerine göre mevcut kullanımlarına son verilerek rezerv arazi haline getirilmesi yahut başka bir amaca tahsisi Kongre'nin onayına tabidir. Bu onay verme işlemi esnasında Bakan,

- Rezerve alınacak veya başka bir amaca tahsis edilecek arazinin mevcut durumunu ilgili Kongre birimlerine sunmakla,
- Verilecek kararın yapacağı çevresel, ekonomik ve diğer etkilerini ortaya koymakla,
- Arazinin mevcut kullanıcılarının alınacak karardan nasıl etkileneceklerini ortaya koymakla,
- Başka bir amaç için kullanımın alternatif imkânlarını araştırmakla,
- Alternatif kullanımlar için başka arazilerin mevcut olup olmadığını analiz etmekle,
- Eyalet yönetimleri ve yerel hükümetlerle istişare etmekle,

- Arazinin rezerve alınmasına yönelik uygulama zamanını tespit etmekle,
- Kamunun, bu kararın alınmasına yönelik yapılacak toplantılara katılım yeri ve zamanını ilan etmekle,
- Araziye ilişkin kayıtların incelenmesine imkân verecek bir yer tayin etmekle,
- Arazideki maden ve mineral kaynaklarını gösteren ve uzman ekiplerce hazırlanmış bir raporu ilgililerin istifadesine hazır halde bulundurmakla,

yükümlüdür.

8.6. Yeni Kamu Arazileri Satın Alınması

“Kamu Arazi Edinmek ve Kamu Arazisi Olmayan Arazilerden Ulusal Orman Ünitelerine Geçit Hakkı ” başlığını taşıyan 1715 numaralı maddeye göre;

Bu Kanunun diğer hükümlerine aykırı olmamak ve kamu arazileri ile Tarım Bakanlığının orman üretimi yapılan sahaları ile ilişkili olmak kaydıyla Bakan, bu kanunda belirtilen amaçları yerine getirmek üzere federal mülkiyette olmayan arazilerin satın alma, takas, bağış veya kamulaştırma yoluyla edinilmesine yetkilidir. Kamulaştırma yetkisi ancak kamu arazilerine girişi mümkün kılmak için kullanılabilir.

Bu maddeye göre yapılacak edinimler bakanlığın arazi kullanım planlarına uygun ve görevi ile mütenasip olmalıdır.

Bu madde hükmünce kazanılmış araziler kamu arazisi niteliği kazanır ve bu kanun hükümlerine tabi olur. Ulusal orman sistemi içerisinde yer alan araziler Tarım Bakanlığına verilir ve ulusal orman sisteminin bir parçası olarak o konudaki mevzuat hükümlerine tabi olurlar.

8.7. Kamu Arazilerinin Trampa Edilmesi

“Ulusal Orman Sistemi İçerisindeki Kaynakların veya Kamu Arazisinin Trampa Edilmesi” başlığını taşıyan 1716 numaralı maddeye göre;

Belirli kamu arazileri veya üstündeki kaynaklar, bu kanunun getirdiği esaslar dahilinde Sekreterlik tarafından, orman içerisindeki aynı özellikteki arazi yada kaynaklarda ormanların yönetimiyle ilgili kanunlarda getirilen

esaslara göre Tarım Bakanlığı tarafından trampa yapılmak suretiyle elden çıkarılabilir. Ancak trampa için, bu yeni durumda kamu yararının daha iyi duruma getirildiğinin kanıtlanması şarttır. Kamu yararı değerlendirilirken; yerel insanların ve yerel hükümetin ekonomik fayda, rekreasyon alanları, toplumsal genişleme, yiyecek, balık ve bitki örtüsü ihtiyaçları vs. gibi kriterlerin hepsi bir arada göz önünde bulundurulur.

Trampa edilecek araziler arasındaki değer farkının tespit edilmesinde Amerikan Arbuluculuk Kurumunun (American Arbitration Association) kuralları esas alınır.

Tespit edilen trampa değerine belirli süreler dahilinde Sekreterlik yada diğer parti veya partiler itiraz edebilirler.

8.8. Kamu Arazilerinin Eyaletlere Devri

“Kamu Arazilerinin Eyaletlere Devri” başlığını taşıyan 1721 numaralı maddeye göre;

Bakan kadastro yapılmamış adaları, Rekreasyon ve Kamusal Hedefler Yasasında belirtilen esaslarda kullanılmak ve fakat adı geçen yasa da belirtilen miktar sınırlamalarına uymaksızın eyaletlere devretmeye yetkilidir. Ayrıca bakan, kadastro yapılmamış fakat ada niteliğinde bulunmayan federal hükümet mülkiyetindeki taşınmazları masrafları alıcı eyaletler tarafından karşılanmak suretiyle kadastro tamamlandıktan sonra taşınmazların bulunduğu eyaletlere veya daha alt mahalli yönetimlere devredebilir. Bu madde hükümlerine göre yapılacak devirlerde araziler devir amacına uygun kullanılmak zorundadır.

Bu maddeye göre yapılan devirlerin hiçbiri, eyalet ve federal hükümet arasında mülkiyet sınırlarının yeniden tespiti veya federal hükümetin nüfuz bölgesini olumsuz etkileyici veya eyaletlerin mülkiyet sınırlarını genişletici mahiyette anlaşılabilir ve uygulanamaz.

Bu madde hükümleri, ulusal orman, ulusal park, ulusal vahşi yaşam alanları ve ulusal nehir sistemleri içinde bulunan arazileri kapsamaz.

8.9. Mineral ve Maden Hakları

“Mineral ve Maden Hakları, Korunmaları ve Devirleri ” başlığını taşıyan 1719 numaralı maddeye göre;

Takas yoluyla yapılan devirler hariç olmak kaydıyla, Bakan tarafından

arazinin devrine yönelik uygun bulunmuş sözleşmeler, aksi açıkça belirtilmedikçe, arazide bulunan mineral ve maden haklarıyla ilgili alıcı adına bir hak doğurmaz.

Maden ve mineral hakları ancak ilgili birimlerin uygun görüşü alınarak ve

- arazide bilindiği kadarıyla herhangi bir maden yada mineral değerinin olmadığı tespit edilmesi veya
- mevcut maden yada mineral değerinin arazinin başka amaçlar için kullanılması dolayısıyla sağlayacağı değerden az olduğunun tespiti hallerinde özel mülkiyete devredilebilir.

8.10. Kamu Arazileri Üzerinde İrtifak Hakkı Tesisi

“İrtifak Haklarının Verilmesi, Yayınlanması ve Uzatılması” başlığını taşıyan 1761 numaralı maddeye göre;

Kamu arazileriyle ilgili olarak İçişleri Bakanı, Ulusal Ormanlarla ilgili olarak da Tarım Bakanı, kamu arazilerinin üzerinde, zemininde yada altında aşağıdaki amaçlarla irtifak hakkı vermeye, yayımlamaya ve irtifak hakkını yenilemeye yetkilidir.

- a. Baraj gölü, kanal, hendek, boru, boru hattı, tünel ve diğer hizmetler ve suyun dağıtımı, depolanması, taşınması ve biriktirilmesi sistemleri
- b. Su, petrol, doğal gaz, sensetik likitler, fuel-oil ve diğer rafine edilmiş petrol ürünleri dışındaki likit gazların dağıtımı ve taşınması için boru hattı ve diğer sistemler
- c. Katı materyallerin dağıtımı ve taşınması için taşıyıcı kuşaklar, emisyon sistemleri ve boru hatları ve ilgili diğer materyallerin depolanması faaliyetleri
- d. Federal Enerji Kanununa göre çalışan Federal Enerji Düzenleme Komisyonunun karşılanabilir talepleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisinin üretilmesi, taşınması ve dağıtımı sistemleri
- e. Telegram, telefon, televizyon, radyo ve diğer haberleşme araçları yayım sinyal sistemleri
- f. Ulusal Orman Sistemi içerisindeki arazilerde bulunan ticari

rekreasyon hizmetleriyle bağlantılı olanlar hariç olmak üzere yollar, patikalar, otoyollar, demiryolları, kanallar, tüneller, tramvay yolları ve diğer taşıma araçları

- g. Arazinin üstünde, zemininde yada altında irtifak hakkı tesisini gerektiren diğer gerekli taşıma sistemleri veya kamu yararına olan hizmet sistemleri

Her yıl yüzlerce kişi ya da şirket kamu arazileri üzerinde irtifak hakkı tesisi için BLM'ye başvurmaktadır. İrtifak hakkı; belirli bir zaman diliminde, tanımlanmış bir faaliyette bulunmak üzere, belirli bir kamu arazi parçası üzerinde tesis edilir. İrtifak hakkı tesis işlemlerinin büyük bir çoğunluğu Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasasının (FLPMA) 1761 ile 1771'nci maddelerine göre, küçük bir kısmı da Maden Kiralama Kanununun (Mineral Leasing Act of 1920) 28'nci bölümündeki esaslara göre yapılır.

FLPMA'ya göre irtifak hakkı tesisi; elektrik enerjisi üretimi, üretimi ve dağıtım sistemleri, elektronik sinyallerinin iletilmesi ve diğer haberleşme araçları, karayolu, demiryolu, gaz ve petrol dışındaki boru hatları ve kamunun çıkarı olan diğer hizmetler için yapılır.

Maden Kiralama Kanununa göre irtifak hakkı tesisi ise; petrol ve doğal gaz çıkarma, dağıtım, boru hattı yapma ve kiralamaya uygun olmayan ilgili diğer faaliyetler için yapılır.

Bakan, irtifak hakkı tesisini gerektiren projenin yapısal, finansal ve teknik kapasitesinden hoşnut olursa, kanunun gerektirdiği şartları göz önünde bulundurarak irtifak hakkını tesis eder veya süresini uzatır. İrtifak hakkı verilirken, hakkın kullanımının her türlü çevresel, ekolojik, ekonomik, iç ve dış güvenlik etkilerinin gözönüne alınması zorunludur. İrtifak hakkı sahibi, irtifak hakkı tesis edilen arazinin zarar görmemesi için her türlü tedbiri almak zorundadır ve muhtemel zararlardan da sorumludur.

Bakanlık, federal ve yerel kanunları da dikkate alarak her bir irtifak hakkı ile ilgili sınırlamaları o irtifak hakkının verilmesiyle ilgili sözleşmede belirtir. İrtifak hakkının süresi, her türlü koşul altında projenin tamamlanabileceği makul bir süre ile sınırlandırılır. İrtifak hakkının sürekliliği, hizmetin amacı, maliyeti, yenilenme süresi gibi her türlü faktörün hesaba katılmasıyla elde edilecek sonuca bağlıdır. İrtifak hakkının kullanıcısı, Bakanlık tarafından hakkın kapsamı, içeriği ve yenilenmesi gibi kriterlere göre ve piyasa fiyatı üzerinden belirlenen değeri ödemek

zorundadır. Bakanlık duruma göre bu ödemeyi yıllık veya daha uzun dönemler itibarıyla talep edebilir.¹⁹

9. Kamu Mallarını Yönetmekle Yetkili Birimler ve Görevleri

9.1. Birleşik Devletler Orman Servisi (Us Forest Service)

9.1.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi

Tarım Bakanlığı bünyesinde bulunan Orman İdaresi (**United States Department of Agriculture Forest Service- USDA Forest Service**), 1891 tarihli Orman Koruma Yasası (**Forest Reserve Act**) ile İçişleri Bakanlığı bünyesinde kurulmuş, 1905 yılında buradan Tarım Bakanlığı bünyesine taşınmıştır. Dünyanın en büyük orman idare örgütü olan bu idarenin yönetimi altında toplam 155 orman vardır. Bu ormanlardan kamp sahası, otlatma alanı, petrol alanları, vahşi yaşam alanları vs. şeklinde yararlanılması Orman İdaresinin çalışmalarıyla yapılabilmektedir. Orman İdaresinin yönetimi altında bulunan toprak büyüklüğü 9 coğrafik bölgede toplam 193 milyon acre'dir.²⁰

Orman idaresi, ormanların ekosistemleriyle ilgili çalışmalar yapan Orman Ürünleri Laboratuvarı, Uluslararası Tropik Ormanlar Enstitüsü gibi kuruluşları da bünyesinde barındıran 7 bölgesel araştırma istasyonuna sahiptir.²¹

9.1.2. Misyonu

Birleşik Devletler Orman Servisinin 2000 yılı stratejik planına göre kurumun misyonu, ulusal ormanların verimliliğinin, çeşitliliğinin ve sağlığının devam etmesini sağlamak ve mevcut ve gelecek kuşakların yeşil alanlara sahip olmasının temin edilmesidir.²²

Orman Servisinin 4 temel amacı vardır.²³

- Ulusal ormanlar, yeşil alanlar ve su havzalarının ayakta kalmasını sağlayacak işbirliği politikalarıyla ekosistemin sağlıklı olarak yaşamını devam ettirmek ve korumak,

¹⁹ <http://www.blm.gov/nhp/what/lands/realty/row.htm>, 17/11/2006

²⁰ <http://www.fs.fed.us/aboutus/>, 13/11/2006

²¹ http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Forest_Service, 13/11/2006.

²² ESTİLL, Elizabeth; Regional Forester Estill's Message, Forest Plan Revision, US Department of Agriculture, s. 84, 2001.

²³ US Forest Service, A Long Term Strategic Plan, 2000.

- Ekosistemin bozulmadan yaşamasına yönelik yönetim politikalarıyla mevcut ve gelecek kuşakların ormanlardan ve yeşil alanlardan faydalanma çeşitliliğini artırmak,
- En ileri bilimsel gelişmeleri izleyip kullanarak geliştirmek,
- Kullanım çeşitliliği ve etkinliği sağlayabilmek açısından uygun altyapı kullanmak ve kullanılmasını temin etmek.

Görüldüğü üzere Birleşik Devletler Orman İdaresi kendisine temel amaç olarak “ekosistemin korunması”nı seçmiştir. Bu seçim son derece bilinçli ve anlamlıdır. Zira ekosistemin zarar gördüğü bir ortamda tek tek belirli toprak parçalarının korunmasının fazlaca bir anlamı yoktur.

9.1.3. Orman İdaresinin Amaçsal İlkeleri

Orman İdaresinin 2000-2008 Stratejik Planında, ormanların yönetiminde idarenin uyacağı ilkeler aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:²⁴

- İnsanları dinlemek ve ihtiyaçlarına cevap vermek,
- Ormanlardan çok amaçlı faydalanma imkanları araştırılırken, doğanın korunmasını öncelikli tutmak,
- Ormanlarını korumak ve geliştirmek isteyen yerel birimleri finansal ve teknik yönlerden desteklemek,
- Ulusal ve uluslararası düzeyde insanlara hizmet vermek,
- Karar alırken en son bilimsel verileri ve teknolojik imkanları gözönüne almak,
- Ormanlara komşu özel mülk sahipleriyle iyi ilişkiler geliştirmek,
- Doğayı korumakla görevli diğer idarelerle işbirliği içerisinde olmak,
- Alınan ve uygulanan kararların sorumluluğunu taşımak,
- Çalışma alanıyla ilgili kanun, düzenleme ve özel direktifleri takip etmek.

Orman İdaresi toplam 30 bin çalışanı ile 44 eyalet, Puerto Rico ve Virgin Adalarında bulunan ulusal orman sistemi olarak bilinen kamu arazilerini yönetir. Bu araziler ABD'nin toplam arazisinin % 8,5'ünü kapsar.

Bu arazilerde bulunan doğal kaynaklar, bütün Amerikalılar için çok büyük ekonomik, çevresel ve sosyal öneme sahiptir. Bu nedenle Orman İdaresi ormanların korunması ve varlığını devam ettirmesi için gerekli olan bilimsel ve teknolojik çalışmaların yapılmasına destek sağlar. Yerel hükümetlerle, orman endüstrisiyle ve diğer özel orman sahipleriyle işbirliği yapar. Dünyadaki diğer orman alanlarının ihtiyaç duyduğu yardımları sağlayabilmek amacıyla uluslararası çalışmalar yapar.²⁵

9.1.4. Ulusal Orman Yönetimi Kanunu (The National Forest Management Act) ve Orman Yönetim Planları

Orman yönetimi ile ilgili olarak 1891 tarihli Orman Koruma Yasasının (Forest Reserve Act) yerine 1976 yılında kabul edilen Ulusal Orman Yönetimi Kanunu (The National Forest Management Act) Birleşik Devletlerin ormanlarla ilgili temel yasal düzenlemesidir. Bu Kanun, ulusal ormanların herbirinin yönetimi için plan hazırlanmasını şart koşmaktadır. Bu plan, ulusal ormanlar içindeki tüm araziler için geniş ve kapsamlı olmalı, aynı zamanda kaynakların bilimsel kullanımını sağlamalıdır. Plan, her bir ormanın biyolojik ve fiziksel kapasitesini yansıtmak zorundadır. Ayrıca, bütçe, personel ve geçmişteki yönetim uygulamaları gibi yönetsel engelleri gözönüne almalıdır. Ulusal Orman Yönetiminin önerileri, orman kaynaklarının sosyal değerlerindeki ve talepteki değişiklikleri öngörmelidir. Kısaca orman planlaması, Amerika toplumunun ihtiyaç ve talepleri ile ormanların kapasiteleri arasındaki en iyi dengeyi kurmaktır.²⁶

Ulusal Orman İdaresi her bir orman için her 15 yılda bir alternatif planlar ve vizyon içeren yönetim planları geliştirmekte, sonra da bu alternatifleri değerlendirmektedir. Değerlendirmeler yapılırken, her bir alternatifin gelecek 50 yıllık periyottaki etkilerini tanımlayan çevresel etki durumu (Environmental Impact Statement) plana ekli olmak zorundadır. Planda kereste satışından, vahşi çevrenin korunması ve rekreasyonel faaliyetlere kadar tüm kullanım olanakları değerlendirilir.²⁷

Orman yönetim planları kamu sektörünün ve özel sektörün hangi ormanlardan ne şekilde faydalanabileceğini açık şekilde tanımlar. Örneğin

---

²⁴ <http://www.fs.fed.us/aboutus/mission.shtml>, 13/11/2006

²⁵ <http://www.fs.fed.us/aboutus/meetfs.shtml>, 13/11/2006

²⁶ LARSEN, Gary, Arnold Holden and Dave Kapaldo; Critique of Land Management Planning, Vol.I: Synthesis, s. 454, 1990.

hangi ormanlar ticari kereste üretimine açıktır, hangileri kapalıdır, hangileri yol yapımına açıktır hangileri değildir gibi.²⁸

9.1.5. Orman İdaresinin Planlama Süreci

Orman İdaresinin planlama süreci 10 adımda tanımlanmaktadır.²⁹

1. Sorunların, endişelerin ve fırsatların tanımlanması
2. Plan kriterlerinin geliştirilmesi
3. Tanımlanan sorun ve fırsatlarla ilgili gerekli bilgilerin ve verilerin toplanması
4. Yönetim durumunun analizi
5. Alternatiflerin formüle edilmesi
6. Her bir alternatifin etkilerini tahmin etmek
7. Alternatifleri değerlendirmek
8. Tercih edilen alternatifi seçmek
9. Planı yürürlüğe koymak
10. Planın uygulamasını değerlendirmek ve izlemek

Yukarıdaki 10 adımlık uygulama süreci şeflikler, bölge ofisleri ve Washington'daki Orman İdaresinde çalışan onlarca personelin olağanüstü çalışması ve gayretini gerektirir. Bunlar genelde iki resmi gruptan oluşur. Birincisi "ID Team" denilen ve arkeolojistler, biyologlar, orman bilimciler, hidrologistler (subilimci) ve rekreasyonel plancılardan oluşan akademik takımdır. İkincisi, yönetimsel kararları vermek üzere orman şefleri, ofis görevlileri ve yerel bölge temsilcilerinden oluşan yönetim takımıdır (Management Team).

9.2. Balıkçılık ve Doğal Hayat Servisi (Us Fish And Wildlife Service-USFWS)

9.2.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi

İçişleri Bakanlığı bünyesinde örgütlenmiş olan Balıkçılık ve

---

²⁷ GARCIA, Margot; Land Planning Management and Systems Analysis in Forest Resources, s. 79, 1985.

²⁸ WALSH, Richard and Lynde Gilliam; Benefits of Wilderness Expansion with Excess Demands for Indian Peaks. Western Journal of Agricultural Economics 7, s.1-12, 1982.

Doğal Hayat Servisi (US Fish and Wildlife Service (USFWS)) , Ticaret Bakanlığı bünyesinde kurulu bulunan Balık ve Balıkçılar Komisyonu (U.S. Commission on Fish and Fisheries) ile Tarım Bakanlığı bünyesinde kurulu bulunan Economic Ornithology and Mammology bölümünün birleştirilmesiyle teşekkül etmiştir. USFWS yaklaşık 7500 personeli ile Washington DC merkez karargâhları olmak üzere 7 coğrafi bölgede 700'e yakın üniteyi bünyesinde barındırmaktadır. Servis toplam 93 milyon acre büyüklüğündeki vahşi yaşam barınak sistemini yönetmektedir. Bu büyüklük içerisinde 520 vahşi yaşam barınağı, binlerce küçük su havzası ve diğer arazileri kapsamaktadır. Ayrıca 66 balık üretim çiftliği, 64 balıkçılık kaynakları ofisi ve 78 ekolojik servis alanı istasyonu da USFWS'nin yönetimi altındadır. Kuruluşun temel fonksiyonu; federal vahşi yaşam alanı kanunlarını tatbik etmek, nesli tükenmekte olan türleri korumak, göçmen kuşların doğal yaşam alanlarını yönetmek, vahşi yaşam alanlarını korumak ve onarmak ve uluslararası koruma çalışmalarına katkı sağlamaktır.³⁰

9.2.2. Misyonu

Birleşik Devletler Balıkçılık ve Doğal Hayat Servisinin misyonu, ilgili diğer birimlerle işbirliği içerisinde balık miktarını korumak ve mevcudunu artırmak, yabani hayatın ve barındırdığı hayvan ve bitkilerin Amerikan toplumunun faydası doğrultusunda kullanılmasını devam ettirmektir. Servisin 3 temel amacı vardır:

1. Balık miktarının artırılarak devamını sağlamak ve vahşi yaşamdaki türleri korumak (Bu kapsam içerisine göçmen kuşlar, nesli tükenmekte olan balıklar ve deniz memelileri önceliklidir.),
2. Çeşitli toprak ve su kaynaklarının korunmasına destek sağlamak,
3. Balık ve vahşi hayat kaynaklarının kamu yararına uygun şekilde kullanılmasını temin etmek.³¹

9.2.3. Çalışma Esasları

Tıpkı Orman İdaresi gibi Balıkçılık ve Doğal Hayat Servisi de (USFWS) ulusal düzeyde "ecoregion" ismi verilen stratejik plan hazırlamak zorundadır. Ecoregional planlar sıklıkla belirli bir bölgedeki tüm doğal

---

²⁹ JOHNSON, KN; age. s.281

³⁰ <http://www.fws.gov/faq/fwsfaq.html>, 13/11/2006

³¹ US Fish and Wildlife Service; Habitat Evaluation Procedures, Division of Ecological Services, Washington DC., 1980.

hayatı ve yaşam türlerini kapsayacak şekilde formüle edilir ve bölgesel planlarla uyumlu şekilde hazırlanır.

USFWS tarafından yönetilen barınak sistemi (The Refuge System), 50 eyalette 500'den fazla özel barınak alanını kapsamaktadır. Barınak sistemleri içerisinde 700'den fazla kuş türü, yüzlerce memeli türü, sürüngenler, balık ve bitkiler desteklenmektedir.

1997 tarihli Ulusal Vahşi Yaşam Barınak Sisteminin Geliştirilmesi Kanunu (**The National Wildlife Refuge System Improvement Act**)'na göre, USFWS doğal yaşam zarar görmeksizin barınak alanlarından Amerikan toplumunun avcılık, balıkçılık, doğal yaşamı gözleme ve fotoğrafçılık, çevresel eğitim vb. gibi faydalanabilecekleri şekilde yönetir. Barınak alanları sistemine bağlı toprakların yaklaşık yarısında avcılığa izin verilmektedir. Diğer yarısı korunan bölgeler kapsamındadır. Doğal yaşamın gezilmesi, fotoğraflanması ve doğa çalışmaları için ayrılan alan ise yaklaşık % 10'dur. Sürat botları kullanımı ve arazi araçları gibi rekreasyonel kullanımların bazıları doğal yaşamla yapısı gereği çelişki içerisinde. Çünkü bunlar kesim yapılmasını zorunlu kılmakta, böylece doğanın zarar görmesi ve göçmen kuşların bölgeyi terk etmeleri kaçınılmaz olmaktadır. Prensip olarak bu tür sporların yavaş yavaş bırakılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır.³²

9.2.4. Planlama Süreci

USFWS, doğal barınak alanlarının kapsamlı planlaması için çeşitli nedenleri olan öneriler yapar. Plan yöneticilere, hangi alanların araç trafiğine açılacağına, hangi alanlarda avlanmanın serbest bırakılıp hangi alanlarda yasaklanacağına, özel korunması gereken vahşi yaşam alanlarının nereleri olduğuna vs. dair fikir sağlamalı ve karar vermelerine yardımcı olabilmelidir. Plan ayrıca tarım, otlaklık yada kereste ticareti için uygun olan arazileri de belirlemelidir. Planın asıl anahtar rolü, yıllar içerisinde uygulanan küçük eylemlerin kümülatif etkilerinin öngörülmesi ve bu öngörülere göre öneriler içeriyor olmasıdır.

Planlama 8 aşamadan oluşmaktadır:³³

---

³² WALSH, R.,R. Gillman and J.Loomis; Wilderness Resource Economics: Recreation Use and Preservation Values, s. 429, 1998.

³³ VERBURG, Edwin and Richard Coon; Planning the United States Fish and Wildlife Service, s.20, 2001.

1. Kapsamlı koruma planına hazırlık
2. Kamunun ilgisini başlatmak
3. Önemli sorunları tanımlamak ve amaç ve vizyonu gözden geçirmek
4. Gelişme ve alternatif analizler
5. Planı tasarlayıp hazırlamak ve Ulusal Çevre Politikası Kanunu ile uyumunu sağlamak
6. Nihai planı hazırlamak ve benimsemek
7. Uygulama planı, gözden geçirme ve değerlendirmek
8. Planı gözden geçirme ve revize etmek.

USFWS, planda hangi projenin doğaya en az etki yapacağına ve doğadaki tahribatın nasıl düzeltileceğine dair tavsiyelerde bulunur. “Mitigation Policy” (Hafifletme Politikası) adı verilen bu politika ile kritik türler ve doğal alanların yönetim uygulamalarından gördüğü zararların hafifletilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Ancak arazi ve kaynak yönetim planlaması tarihsel olarak USFWS’in odaklandığı bir alan değildir. Çalışanlarının büyük bir kısmı doğal olarak, planlama konusunda çok az eğitimleri olan biyologlar olup, planlama metodları ve kaynak tahsis teknikleri konusunda Orman İdaresi çalışanları kadar yetkin değillerdir. Bu nedenle USFWS, plan hazırlama sürecinde Orman İdaresi ile birlikte eşgüdüm içerisinde çalışır.

Birçok balık ve vahşi yaşam türünün doğal yaşam alanı, sahipleri farklı çok sayıda arazi ve hatta uluslararası sınırları aşacak şekilde geniştir. Başarılı bir yönetim, bütün bu alanların koordineli olarak yönetilmesini gerektirir, aksi halde en iyi yönetim uygulamaları bile başarısızlıkla neticelenir.³⁴

9.3. Ulusal Park Servisi (National Park Service)

9.3.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi

Amerikan Kongresi 1872 yılında İçişleri Bakanlığının özel kontrolünde olmak üzere Yellowstone Ulusal Parkını kurmuştur. Bu parkın kurulması dünya çapında ulusal park hareketinin başlangıcı olmuştur. Bugün

---

³⁴ US Fish and Wildlife Service; Refuge Planning Policy, Federal Register, s.102, 1999.

dünyada 100'den fazla ulusun sahip olduğu toplam 1200'den fazla ulusal park vardır.

Yellowstone Ulusal Parkının kurulmasını izleyen yıllarda özellikle batı bölgesinde başka park ve anıtlar da kurulmuş, diğer park ve anıtlar Savunma Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı bünyesindeki Orman İdaresi gibi farklı idarelere bağlı olduğu halde, bunlar İçişleri Bakanlığı kontrolüne verilmiştir.

25 Ağustos 1916 tarihinde çıkarılan kanun ile Ulusal Park Servisi (**National Park Service**) İçişleri Bakanlığı bünyesinde 35 park ve anıttan sorumlu olmak üzere kurulmuştur. Kanunda Servisin amacı, park ve anıtların korunması ve doğal ve tarihsel dokunun zarar görmeden gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için çalışmak olarak belirlenmiştir. 1933 yılında Savunma Bakanlığı ve Orman İdaresinden 56 parkın yönetimi Ulusal Park Servisine devredilmiştir.³⁵

Günümüzde Ulusal Park Servisi 49 eyalet, Washington DC, Amerian Saoma, Puerto Rico ve Virgin Adaları gibi yerlerde 84 milyon acreden (4,3 milyon acresi özel sahiplikteki ulusal parklar) büyük bir alanda 390 ünitesiyle yönetim faaliyeti göstermektedir.³⁶ Merkezi Washington DC olup 7 bölgede örgütlenmiştir. Sayısı yaklaşık 20 bin olan personelinin büyük bir kısmı parklara profesyonel ve teknik destek sağlamak amacıyla istihdam edilmiş durumdadır. Bunun dışında 125 bin gönüllü parklarla ilgili çeşitli faaliyetlerde görev almaktadır.

9.3.2. Misyonu

2000-2005 yıllarını kapsayan stratejik planda Ulusal Park Servisinin misyonu, doğal, kültürel ve tarihi varlıkları zarar görmeden muhafaza etmek, bugünkü ve gelecek kuşaklara ulusal parkların değer ve önemini anlatacak eğitim programları geliştirmek olarak belirtilmektedir.³⁷ Bu misyonu hayata geçirebilmek amacıyla belirlenen hedefler şunlardır:

1. Park kaynaklarını korumak
2. Doğal ve kültürel kaynakları korumak ve güçlendirmek
3. Park ziyaretlerinde kamu memnuniyetini sağlamak ve ziyaretçilere

³⁵ <http://www.nps.gov/aboutus/history.htm>, 14/11/2006

³⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/National_Park_Service_%28US%29, 14/11/2006

³⁷ US National Park Service; Draft General Management Plan, 2000.

en mükemmel hizmeti vermek

4. Alanlarında üstün ve seçkin personel istihdam etmek

5. Federal hükümet, eyalet yönetimleri, özel organizasyonlar ve iş çevreleriyle işbirliği içerisinde çalışarak organizasyon verimliliğini temin etmek

6. Karar alırken sosyal, ekonomik, çevresel ve etnik özellikleri dikkate almak ve karar ve eylemlere vatandaşların katılımını sağlamak

7. Sonuçlara odaklanan verimli bir yönetim anlayışına sahip olmak

8. Yeni teknolojileri araştırmak ve uygulamaları, ürün ve hizmetleri sürekli olarak geliştirmek

9. Bilgi ve deneyimleri halkla ve özel park sahipleriyle paylaşmak³⁸

Ulusal Park Servisinin yönetim anlayışının 3 temel ana hattı vardır. Birincisi, gelecek kuşaklara ulusal parkların kesinlikle zarar görmeden aktarılması, ikincisi bugünkü kuşakların sağlık, gözlemlene ve eğlenme açılarından parklardan faydalanabilmesini temin etme ve üçüncüsü de kamu yada özel şahıslara ait olan tüm parklarla ilgili verilen kararların ulusal bilinci yansıtır şekilde olmasına çalışmadır.³⁹

9.3.3. Çalışma Esasları

Ulusal Park Servisi Kongre tarafından belirlenen esaslar dahilinde çalışmaktadır. Kimi zaman Kongre park alanları üzerinde ticari kereste hasatı, madencilik, çiftlik hayvanları otlatması gibi birçok ticari kullanımı olanaksızlaştırmaktadır. Servisin Kongre'nin bu kararlarını dikkate alarak yönetim planı oluşturması zorunludur.

Ulusal Park Servisi, otomobillerin, kamp sahalarının ve hatta yürüyüş yapanların bile parkların doğasını değiştirdiğinin farkındadır. Servis, koruma ve faydalanma arasındaki bu çelişkiyi, parkların doğasına kalıcı zararlar verilmeden halkın faydalanmasına uyumlu hale getirmeye çabalararak gidermek amacındadır. Bazı etkiler doğanın kendisini yenilemesine izin verir nitelikte olduğundan kabul edilebilir ancak kalıcı zararlar olmaksızın parkların gelecek kuşaklara aktarılması hayati önemdedir. Bu nedenle geri dönülemez şekilde doğaya zarar veren faaliyetlere hiçbir şekilde müsaade

³⁸ <http://www.nps.gov/aboutus/mission.htm>, 14/11/2006

³⁹ JOHNSON, KN; age. s.468

edilemez. Servisin ilk kurulduğu yıllarda parklar içerisinde çok sayıda binicilik alanları, oteller, lokantalar, kayak alanları, hediyelik eşya dükkânları, yüzme havuzları ve golf sahalarının kurulmasına izin verilmiştir. Bugün için bilimsel veriler ve kamuoyu görüşleri doğrultusunda bunların çoğuna sıcak bakılmamakla birlikte hâlihazırda kurulmuş olanların tasfiye edilmesinin güçlüğü Servis önündeki en önemli handikaptır.

Son 40 yıllık süreçte Ulusal Park Servisinin koruma-kullanma dengesindeki yönetim anlayışı “daha fazla koruma”ya doğru yönelmiştir.⁴⁰ Bu politika, bitki ve hayvanların, su kaynaklarının, hava kalitesinin, kültürel ve tarihi kaynakların ve ıssız alanların korunmasını içermektedir. Park yönetimi gezme, öğrenme, yürüme, kamp ve piknik yapma, kayak, yüzme ve tırmanma gibi tüketimsel olmayan rekreasyon faaliyetlerini teşvik etmektedir. Bu aktivitelerin temel noktası, parkın doğasından bir şey alınıp götürülmeden park kaynaklarıyla doğrudan ilişki kurma yöntemiyle yapılıyor olmalarıdır. Bu sayede parktan faydalananlar, parkın doğasının önemini anlayabilme şansına da sahip olmaktadır. Ayrıca parkları ziyaret edenlere, parkta yapılması mümkün olan aktiviteleri anlatan bilgi verilmekte ve parkın önem ve özellikleri anlatılmaktadır. Ziyaretçilerin parka ve kendilerine zarar vermeksizin güvenlik içerisinde faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gereken her türlü tedbirin alınması da park yönetiminin sorumluluğundadır.

Balık tutma, meyve toplama gibi parkın kaynaklarından tüketilen faaliyetlere ancak federal yasalarla yetki verilmiş olması ve bu faaliyetlerin ilgili bölgede geleneksel olarak icra ediliyor olması şartı ile izin verilebilir. Birçok park yönetimi parklarındaki tüketimsel faaliyetleri tut ve bırak balıkçılığı (catch-and-release fishing) gibi tüketimsel olmayan faaliyetlere dönüştürme çabası göstermektedir.

Avcılık, federal yasaların izin verdiği çok sınırlı alanlarda ve ancak kamu güvenliğini tehdit etme tehlikesi olmadığı takdirde izin verilen bir faaliyettir. Alaska dışındaki ulusal parklarda çok nadiren avcılık izni verilmektedir.

Safari, kar yarışları, profesyonel bisiklet sporları ve havacılık sporları gibi aktiviteler ise ancak bunlara uygun olarak oluşturulmuş özel park alanlarında yapılabilir.

---

⁴⁰ JOHNSON, KN; age. s.470

Ulusal Park alanları içerisinde çok sınırlı olarak tarıma izin verilmekte, kural olarak çiftlik hayvanlarının otlatılmasına da müsaade edilmemektedir. Alaska dışında, ulusal parklarda ticari balıkçılık yapılamamaktadır.⁴¹

9.3.4. Planlama Süreci

Ulusal Park Sisteminin planlaması uzun bir tarihe sahiptir. İlk plan 1920 ve ikincisi de 1930 yıllarında yapılmıştır. Ulusal Park Servisi 1950 yılında master plan uygulamasına başlamış, 1978 yılından itibaren de Ulusal Parklar ve Rekreasyon Kanununun (National Parks and Recreation Act) gerektirdiği planları hazırlamıştır.

Planlamanın amacı;

- Spesifik kaynak durumunun açıkça belirlenmesi, park yönetim ünitelerinde ziyaretçi memnuniyetinin sağlanması ve mevcut koşulların geliştirilmesi için uygun yönetim politikalarının belirlenmesi,
- Uygulanan politikaların çevresel etkilerine, ekonomik maliyetlerine elde edilen faydanın analizine imkan sağlayacak dayanakların geliştirilmesi,

olarak belirtilmektedir.⁴²

Planlama süreci 4 aşamadan oluşur. Bunlar:

9.3.4.1. Genel Yönetim Planı

Genel Yönetim Planı, parkın kurulma nedenine, kaynaklarına ve ziyaretçi deneyimlerine odaklanır. Belirlenen misyona uygun olarak yönetim prensiplerini ortaya koyar. Yönetim prensipleri, park kaynaklarının nasıl korunacağına, parkın geliştirilmesine ve ziyaretçi kapasitesine hitap eder.

9.3.4.2. Stratejik Plan

İçişleri Bakanlığı stratejik planının içinde yer alır. Kurumun bütçe, personel ve diğer kaynaklarının amaçlara ulaştırma kapasitesi ele alınır. 2 ile 5 yıllık olarak hazırlanır.

---

⁴¹ US General Accounting Office; National Park Service: Activities Outside Park Borders Have Caused Damage to Resources and Will Likely Cause More, s.94-99, 2001.

⁴² WOOD, Cristopher; Ecosystem Management: Achieving the New Land Ethic, s.6-12,, 1994.

9.3.4.3. Uygulama Planı

Uygulamaların nasıl olacağına, uzun dönemli amaçlara ulaşabilmek için ihtiyaç duyulan projelere yöneliktir. Uygulamaları yüksek ve düşük öncelikli olarak gruplandırır. Uygulamayla ilgili detayları içerir.

9.3.4.4. Yıllık Performans Planı ve Raporu

Adından da anlaşılacağı üzere yıllık hazırlanan bu plan sene sonunda uygulama sonuçlarını değerlendirir. Ölçülebilir hedeflerin gerçekleşme oranları belirlenir. Bu sonuçlar daha sonraki yıllarda yapılacak planlara ışık tutar.

Yukarıda yer alan 4 plan sonuçları itibarıyla gelecek yıllarda hazırlanacak planlar için birbirini besler. Kongre, Ulusal Park Servisinin bütçesini belirlerken bu raporları, amaçların gerçekleşme oranlarını ve konulan hedeflerin gerçekleşebilme kapasitesi dikkate alır.

Genel Yönetim Planı hazırlanırken aşağıdaki süreç takip edilir:⁴³

1. Yönetimsel eylem ihtiyacı ve amaçlarının belirlenmesi ya da yenilenmesi

2. Amaçlanan eylemleri içeren alternatifler

3. Alternatif politikaların maliyetlerinin hesaplanması

4. Hedeflerin çevresel sonuçlarının belirlenmesi

5. İlgili diğer birimlere danışma ve işbirliği

6. Potansiyel yönetimsel eylemlerin tanımlanması

7. Tercih edilen alternatifin seçilmesi

9.4. Arazi Yönetim Bürosu (Bureau of Land Management-Blm)

9.4.1. Kuruluşu ve Örgütlenmesi

Arazi Yönetim Bürosunun (Bureau of Land Management-BLM) kökleri 1785 tarihli Arazi Emirlerine kadar uzanmaktadır. Ancak örgütsel kurum 1812 tarihinde Kongre tarafından federal arazileri düzenlemek üzere Hazine Bakanlığı içerisinde Genel Arazi Ofisinin (General Land Office) kurulmasıyla olmuştur. 19'uncu yüzyılda göçmenlere toprak

---

⁴³ WALSH, Richard; An Economic Evaluation of the General Management Plan, s.276-281, 1997.

tahsisinin özendirilmesiyle ilgili olarak çıkarılan düzenlemeleri bu Ofis yürütmüştür. 19'uncu yüzyılın sonuna doğru Federal Hükümetin öncelikleri yön değiştirmeye başlamış ve ulusal parklar, ormanlar ve vahşi yaşamın korunması ön plana çıkmıştır. 20'nci yüzyılın başlarında Kongre kamu arazilerinin değerini daha iyi anlayarak, koruma için ek tedbirler almıştır. 1946 yılında da Otlakçılık Servisi (Grazing Service) ile Genel Arazi Ofisi (General Land Office) birleştirilerek İçişleri Bakanlığı bünyesinde Arazi Yönetim Bürosu (Bureau Of Land Management- BLM) oluşturulmuştur. 1976 yılında Federal Arazi Politikası ve Yönetimi Kanunu (**Federal Land Policy and Management Act-FLPMA**) çıkarılana kadar Arazi Yönetim Bürosu birbirinden bağımsız ve ilgisiz 2000'den fazla kanunla kamu arazilerini idare etmiştir. Bu Kanunla birlikte Kongre kamunun sahip olduğu arazilerinin sahipliğini devam ettirmesi gerektiğini deklare etmiştir. Kongre ayrıca “çok yönlü kullanım” (multiple use) yönetimi esasını benimsemiş ve bu ilkeyi de “kamu arazi kaynaklarının bugünkü ve gelecek nesiller için en optimal ve devamlılığı sağlanabilir şekilde kullanılması” olarak tanımlamıştır.⁴⁴

Bugün itibarıyla Arazi Yönetim Bürosu, Amerika'nın sekizde birine karşılık gelen yaklaşık 261 milyon acre (1.060.00 kilometrekare) büyüklüğündeki bir araziyi yönetmektedir. Bu arazilerin büyük kısmı batı eyaletlerinde bulunmaktadır. Buna ilaveten tüm ülkede yaklaşık 300 milyon acre büyüklüğündeki bir alanda madenlerin yönetiminden de sorumludur. 9000 devamlı, 1000 geçici personel çalıştırmaktadır. 2007 yılı için tasarlanan bütçesi 10,5 milyar dolardır.⁴⁵

Arazi Yönetim Bürosu, Orman İdaresinin yönettiği toprak miktarının yaklaşık birbuçuk katı kadar bir büyüklüğü yönetmekle birlikte, Orman İdaresinin ülkenin her tarafında arazisi olmasına karşılık Arazi Yönetim Bürosunun yalnızca batı bölgesindeki 11 eyalette ve Alaska'da toprağı bulunmaktadır.

Arazi Yönetim Bürosu, Amerika Birleşik Devletlerinin kamu arazilerini yönetim politikasının Türkiye'ninkinden farklı olması nedeniyle farklı işlevler görse de, bizdeki Milli Emlak Genel Müdürlüğüne benzetilebilecek yönetim örgütüdür.

---

⁴⁴ <http://www.blm.gov/nhp/facts/index.htm>, 15/11/2006.

⁴⁵ http://en.wikipedia.org/wiki/Bureau_of_Land_Management, 15/11/2006.

9.4.2. Vizyonu, Misyonu ve Öncelikleri

Arazi Yönetim Bürosunun vizyonu, Amerikan kamu arazileri ve kaynaklarının dengeli bir şekilde korunması ve yönetilmesi suretiyle bütün vatandaşların yaşam kalitesini yükseltmektir.

Arazi Yönetim Bürosunun misyonu, bugünkü ve gelecek kuşakların faydalanmalarını temin edecek şekilde, kamu arazilerinin verimlilik, çeşitlilik ve sağlığını korumak ve sürdürülmesini temin etmektir. Doğal ve kültürel varlığı muhafaza edebilmek için, kamu arazilerinden eğlence yada ticari amaçlı faydalanmalarda toplum bilincini artırmak büronun öncelikli hedefidir.⁴⁶ Bu misyon öncelik sırasına göre aşağıdaki amaçlar dahilinde yürütülür.

1. Kaynakları korumak
2. Kaynakları kullanmak
3. Eğlence (Recreation)
4. Topluma hizmet

Arazi Yönetim Bürosunun öncelikleri, çok amaçlı kullanım (multiple-use) misyonunu desteklemek için kamu arazilerinin sağlık ve verimliliklerini geliştirmek, toplum desteğini sağlamak, toplumla işbirliği içerisinde vatandaş merkezli yönetim anlayışına sahip olmak, sorumluluk anlayışı içerisinde mükemmel hizmet vermektir.

9.4.3. Çalışma Alanları ve Esasları

Arazi Yönetim Bürosu çok sayıda kanun ve diğer düzenlemelere göre yönetim göstermekle birlikte bunların en önemlisi 1976 tarihli Federal Arazi Politikası ve Yönetimi Kanunudur. (Federal Land Policy and Management Act-FLPMA). Büronun tüm politika, prosedür ve yönetim işlemleri bu yasayla tutarlı olmak zorundadır.

BLM, kurulduğu günden bugüne kadar, toplumla işbirliği içerisinde, yönettiği arazilerde halkın faydasını azami yapmaya çalışmaktadır. Bu arazilerde çoklu kullanım amacı içerisinde başlıca 3 kategoride hizmet yürütülmektedir: Koruma, eğlence (rekreasyon) ve ticari aktivite. BLM, bugünkü ve gelecek kuşaklar için sağlıklı bir ekosistemde sağlıklı bir toplum oluşması için faaliyetlerini yürütmektedir ve işbirliği kararı veren

ortaklarıyla (vatandaşlar) beraber, toplumla entegre şekilde, sorunlara yaratıcı çözümler üretebilme kapasitesini genişletme amacıdadır. BLM, karmaşık çevre problemlerinin çözümüne yardım eden ve katılıma istekli bilinçli vatandaşlar vasıtasıyla kamu arazilerini daha sağlıklı ve daha verimli yönetmeye gayret etmektedir. Bu amaçla bilimsel faaliyette bulunmak isteyenlere yönetimi altındaki 264 milyon acre büyüklüğündeki araziye laboratuvar olarak sunmaktadır.⁴⁷

Arazi Yönetim Bürosu, çalışma sloganı olarak “Müşterek (Elbirliğiyle) Koruma” (Cooperative Conservation) deyimini seçmiştir. Bunun ifade ettiği anlam Büronun 2005 yılı faaliyet raporunda, kamu arazilerini yerel halk, eyalet yönetimleri, diğer ajanslar, organizasyonlar ve kişisel gönüllüler ile birlikte koruyarak değer yaratmak olarak açıklanmıştır.

Arazi Yönetim Bürosu, federal arazilerin yönetimiyle ilgili özel yetkili diğer kurumlardan farklı olarak genel yetkili kuruluş olduğundan yönetimi altında bulunan federal kamu arazilerinde çok çeşitli faaliyetler yürütmek durumundadır. Bunlardan genel hatlarıyla aşağıda bahsedilecektir.⁴⁸

9.4.3.1. Madencilik (Mining)

Büronun yönetimi altında bulunan federal kamu arazileri kömür, petrol, gaz, uranyum, altın, gümüş ve benzeri pek çok değerli madenleri içerir. Geniş anlamda Arazi Yönetim Bürosu, federal hükümetin maden yönetim ajanı olarak sadece kendi yönetimi altındaki madenleri değil, Orman İdaresi gibi diğer idarelerin yönetimi altında bulunan arazilerdeki madenleri de işletir. Bu faaliyetinde Büronun tabi olduğu kanun 134 yıllık bir kanun olan 1872 tarihli Madencilik Kanunudur. (**Mining Law**)

Kömür işletmeciliği Büronun diğer bir önemli madencilik faaliyeti olup, Amerika'nın yıllık kömür ihtiyacının yaklaşık üçte biri federal kamu arazilerinden sağlanmaktadır. Gelir maksimizasyonu Büronun amaçları arasında olmamasına rağmen, Büronun maden satışından elde ettiği yıllık gelir yaklaşık 1 milyar dolar civarındadır.

9.4.3.2. Çiftlik Hayvanları Otlatmaçlığı (Livestock Grazing)

Federal kamu arazileri geniş olarak çiftlik hayvanları için otlak olarak

---

⁴⁶ US Bureau Of Land Management; 2000-2005 Strategic Plan.

⁴⁷ <http://www.blm.gov/nhp/what/index.htm#partnerships>, 18/11/2006

⁴⁸ JOHNSON, KN; age. s.361-365

kullanılmaktadır. Büro tarafından yaklaşık 19 milyon otlatma izni yayınlanmıştır. Büro, verdiği otlatma izinlerinden yıllık otlatma kapasitelerine göre ücret tahsil etmektedir. BLM, otlatma izinlerini verirken, doğanın korunması ve zarar görmeden gelecek kuşaklara aktarılması için gerekli tedbirleri almak ve faydalanma ile koruma ilkeleri arasında denge gözetmek zorundadır. Bu amaçla, otlatma izni sahiplerinin kamu arazisinin korunmasıyla ilgili sorumluluklarını artırmak, otlatma arazilerinin ıslahı ile ilgili kuralları belirlemek ve diğer uygulamalarla uyumunu sağlamak Büronun sorumluluğu altındadır.

9.4.3.3. Arazi Araçları Kullanımı (Off-Road Vehicle)

Arazi araçları sıklıkla BLM arazilerini kullanmaktadır. BLM'nin konuyla ilgili 3 tür çalışması vardır. Birincisi, BLM hangi arazilerin bu araçlara açık, hangilerinin kapalı ve hangilerinin de sınırlı olarak açık olduğunu belirler. İkincisi, bu araçlar tarafından yoğunlukla kullanılacak özel bölgeler tanımlar. Bu tarz özel alanlar özellikle California ve Utah'da belirlenmiştir. Üçüncüsü, bazı alanlarda bu araçların kullanımıyla ilgili periyodik izinler verir. Buna örnek verilebilecek en önemli yerler Barstow (California) ve Las Vegas (Nevada)'daki motosiklet yarışları arazileridir. Yarışı düzenleyen motosiklet kulübü rotayı ve yarışın çevresel etkilerini BLM'ye bildirerek yarış izni ister. Yarış sonunda, doğaya öngörülenden fazla zarar verildiğinin tespit edilmesi durumunda bir daha o bölgede (başka kulüpler dahil) yarış yapılmasına izin verilmez.

9.4.3.4. Diğer Rekreatyonel Kullanımlar (Other Recreational Uses)

Son 20-30 yılda rekreasyon alanları için federal arazilerin kullanılma popülaritesi artmıştır. En hızlı gelişen aktivitelerden biri dağ bisikletçiliğidir. Bununla ilgili en önemli bölge, yılda 160.000'den fazla ziyaretçinin ilgisini çeken ünlü Slickrock bisiklet parkurudur. Bunun dışında kampçılık, avcılık, yürüyüş, rafting gibi geleneksel kullanımlar da federal araziler üzerinde yaygın olarak yapılan diğer faaliyetlerdir. Her yıl yaklaşık 73 milyon insan rekreasyonel amaçlı olarak federal arazilerden faydalanmaktadır.

9.4.3.5. Issız Yerler (Wilderness)

Issız bölgelerin envanterini tutmak ve değerlendirilmesiyle ilgili programlar geliştirerek Arazi Yönetim Bürosunun görevleri arasındadır. Kongre BLM'ye bu görevi sadece 20 yıl önce vermiş olmasına rağmen,

BLM hızlı bir program başlatmış ve birkaç yıl içerisinde envanteri tamamlamıştır. BLM'nin bu bölgelerle ilgili temel yönetim felsefesi, çeşitli açılardan faydalanılırken, ıssız bölgelerin karakteristik özelliklerini kaybetmeden tutulabilmesidir. Bu felsefe, koruma amacına uygun olmayan kullanım şekillerinin uygulanmasını olanaksızlaştırır. BLM, 1996 yılında 5.3 milyon acre büyüklüğünde 136 ıssız bölgeye sahipken bugün yapılan değerlendirme ve envanter çalışmalarıyla bu büyüklük 17.4 milyon acre'ye çıkmış durumdadır.

9.4.3.6. Yaban Atı Programı (Wild Horse Program)

1971 tarihli Serbest Dolaşan Yaban Atları ve Burroları Kanununa (**Wild Free-Roaming Horse and Burro⁴⁹ Act**) dayanarak federal araziler üzerindeki yaban atları ve burrolarının yönetimi de BLM'nin görevlerindedir. Bu hayvanların popülasyonlarından zaman zaman meydana gelen aşırı artışlar, vahşi yaşamdaki ot ve bitkilerin yok olmasına yol açabilmektedir. Bu amaçla BLM, federal araziler üzerindeki aşırı popülasyonu azaltmak yönünde tedbirler alır.

9.4.3.7. Koruma Programları (Conservation Programs)

Federal arazilerin korunması BLM'nin en öncelikli amacıdır. Federal araziler üzerinde yaklaşık 300 bitki ve hayvan türünün neslinin tükenmesi tehlikesi bulunmaktadır. BLM, bu türlerin nesillerinin tükenmesini önlemek amacıyla, onların hayatta kalabilmeleri için hayati önemde olan doğal yaşam koşullarını korumak konusunda ilgili diğer birimlerle işbirliği içerisinde yeraltı ve yerüstünde uygulanmakta olan birçok proje yürütmektedir. Bu amaçla konuyla ilgilenen bütün dünyadan bilim adamlarına en ileri düzeyde laboratuvar imkânları sunmaktadır.

Genel olarak belirlenen her politikada bulunması gereken koruma amacının yanında BLM, bazı araziler için özel koruma programları (National Landscape Conservation System) uygulamaktadır. BLM bu alanlarda bilimsel, kültürel, eğitimsel, ekolojik ve diğer değerlerin farkına varılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda yürütülen bazı projeler şunlardır: Ulusal Koruma Alanları (National Conservation Areas), Ulusal Anıtlar (National Monuments), İssız Bölgeler ve İssız Bölge Çalışma Alanları (Wilderness Areas and Wilderness Study Areas), Vahşi ve Manzaralı Nehirler (Wild and Scenic Rivers), Ulusal Tarihi ve Manzaralı Patikalar (National Historic and

Scenic Trails)⁵⁰.

9.4.3.8. Arazi Yangınları Yönetimi (Wildfire Management)

BLM, her yıl orman yangınlarından zarar gören arazilerin restore edilmesi ve yeni yangınlardan korunması için periyodik çalışmalar yürütmektedir. BLM'nin ve ilgili diğer kurumların hazırladığı Ulusal Yangın Planı (National Fire Plan) çerçevesinde gelecek yangın sezonuna hazırlık yapılmakta, riskleri azaltacak önlemler alınmakta ve bununla ilgili projelere yatırım yapılmaktadır.

9.4.3.9. Federal Arazilerin Kayıtları ve Tapu Bilgileri (Public Land Records and Title Information)

Birleşik Devletlerin genel arazi ofisi olması sıfatıyla Federal Arazi Bürosu, kamu arazilerinin, özel arazi iddialarının ve Kızılderili topraklarının tüm kayıtlarını tutar. Bu bilgiler tüm Birleşik Devletler halkının kullanımına açık olmak üzere www.glorerecords.blm.gov adresinde yayınlanmaktadır.

9.4.4. Planlama

Arazi Yönetim Bürosu, Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasasına (Federal Land Policy and Management Act- FLPMA) bağlı bir şekilde, her kamu arazisinin kullanımıyla ilgili kararlarını iyi tanımlanmış planlara göre verir. Arazi kullanım planlaması, BLM'nin çoklu kullanım prensiplerine uygun ve devamlılığı sağlayacak arazi yönetim politikalarındaki en önemli araçtır. Bu planlara göre BLM, ihtiyacı olduğu bütçe ve personel miktarını belirler. Ayrıca planlama süreci, kamunun kamu arazilerinin yönetimine olan ilgisini çekmenin de bir araçtır.

Federal Arazi Bürosu temel olarak kaynak yönetim planlamasını 2 seviyede yapmaktadır. Bunlardan arazi düzeyi kapsamlı yönetim planına Kaynak Yönetimi Planı (Resource Management Plans-RMP) denmektedir. Bu plan, kaynak alanı (Resource Area) denilen çok amaçlı kullanım arazilerini yönetsel üniteler şeklinde belirler. Bu planın tamamlanmasından sonra spesifik yerlerin kullanım detaylarını veren Eylem Planları (Activity Plans) özel yönetim planlarını ve projelerini içerecek şekilde oluşturulur.

Orman İdaresinin (FS) ve Arazi Yönetim Bürosunun (BLM) planlama süreçleri bilimsel temelleri itibarıyla birbirine benzerdir. Fakat BLM, çoklu

---

⁴⁹ Ata benzeyen bir tür yabani hayvan.

⁵⁰ www.blm.gov; The Bureau of Land Management Brochure, 15/11/2005

kullanım yönetimi açısından FS'den bir miktar farklı teknikler kullanılmaktadır. Bir yönden bunun anlamı yoktur, çünkü her iki idare de aynı çok amaçlı kullanım planlaması yapmaktadır ve benzer kaynaklara sahiptir. Öte yandan bu farklılıklar kabul edilebilir, çünkü BLM'nin arazi çeşitliliği FS'ninkinden çok daha fazladır. Bazı BLM arazileri, FS arazileri kadar büyük değerdeyken, bazıları çoklu kullanım amacı açısından oldukça düşük değerdedir. BLM çoklu kullanım planlama sürecinde hızlı ve görel olarak ucuz uygulamalar yapabilmektedir. Düşük değerli ve göze çarpan kaynak değeri olmadığı tartışmasız olan arazilerde gelişigüzel planlama (cursory planning) uygun olabilmektedir. Madenlerin bulunduğu yerler ile ıssız ve vahşi yaşam alanlarından oluşan BLM arazileri ise son derece değerlidir ve bu arazilerle ilgili plan yaparken çok daha dikkatli olunması gerekliliktir.⁵¹

9.4.4.1. Kaynak Yönetim Planlama Süreci

Arazi Yönetim Bürosunun planlama sürecini spesifik kamu arazilerinin problemleri yönlendirir. Bu problemlerin değişik çözüm yolları ve alternatiflerin çevresel etki durumları değerlendirilir ve seçilen alternatif kaynak yönetim planlaması olur. Kaynak Yönetim Planlama süreci 9 adımdan oluşur.⁵²

9.4.4.1.1. Sorunları, Endişeleri ve Fırsatları Tanımlama

Belirlenen kaynak alanlarındaki (Resource Area) kamu arazilerinin kullanımıyla ilgili çekişme ve endişeler tanımlanır. Bu sorunlar halk, endüstri çevreleri, diğer federal ajanlar, yerel hükümetler yada çalışanlar tarafından BLM'ye bildirilebileceği gibi, BLM kendiliğinden de sorunları tespit edebilir. Bildirilen sorunlar BLM'nin yönetsel seviyesinde yada Kaynak Yönetim Planında çözülmeye müsait sorunlar olabilir. Ulusal düzeyde yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılan sorunlar planlama sürecine dahil edilmezler. Bunlarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı kanalıyla Kongre'den kanun çıkartılması önerilir.

Belirlenen sorunlar tarafından yönlendirilen planlama sürecinde ilk aşama kritiktir çünkü tanımlanan sorunların özel bir analiz gerektirip gerektirmediği, sıradan bir yönetsel kararla çözümünün mümkün olup olmadığının iyi analiz edilmesi gerekir. Eğer gündelik ve sıradan yönetim

---

⁵¹ US Bureau of Land Management; Question and Answers on the Draft BLM Planning Guidance, 2000.

⁵² JOHNSON, KN; age. s.368-405

kararlarıyla bir sorunun çözülmesi mümkün ise, o sorun planlama sürecinde tekrar değerlendirmeye tâbi tutulmaz.

9.4.4.1.2. Planlama Kriterlerinin Geliştirilmesi

Bazı planlama kriterleri Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası ile belirlenmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

- Kaynak yönetim planı çok amaçlı kullanım kriterlerini izlemek zorundadır.
- Kaynak yönetim planı hazırlanırken bilimsel yaklaşımlar kullanılmalıdır.
- Kamu arazilerinin mevcut ve potansiyel kullanımları gözönüne alınmalı ve yeterli değer yaratamayan kullanımlar ıslah edilmelidir.
- Kamunun uzun dönem çıkarları, daima kısa dönem çıkarlarının önünde tutulmalıdır.

Plan kriterleri bütün alternatiflere hitap eden faktörler geliştirebileceği gibi mevcut hiçbir alternatife hitap etmeyen faktörleri de geliştirebilir. Örneğin tüm alternatiflerin federal yasalara uygun olması gerekliliği zorunlu bir faktöre hitap ederken, kaynak alanlarında hayati önemde olmayan isteğe bağlı kimi faktörlere de yer verilebilir.

Planlama kriterleri ayrıca bölge ofislerindeki planlamacılara da geliştirecekleri modellerde yardımcı olur.

9.4.4.1.3. Envanter Bilgilerinin Toplanması

Arazi Yönetim Bürosu gerçeklerin kaynak yönetimi planlamasının kritik ögesi olduğunun bilincindedir. Büronun arazide çalışan elemanları ekonomik, sosyal ve çevresel eylemler bakımından kamu arazi kaynaklarındaki sorunlarla ilgili varolan bilgileri derlemek konusunda eğitilmişlerdir. Varolan bilgiler yetersiz görülürse yeni bilgilerin toplanması konusunda uzman ekipler tarafından ek çalışmalar yapılır.

9.4.4.1.4. Yönetim Durumunun Analizi

Orman İdaresi tarafından yapılan planda göz önünde tutulan yönetim anlayışının benzeri Arazi Yönetim Bürosu açısından da anahtar rolü oynar. Bu adımdaki kritik öge, arazilerin kaynak kapasitesinin, tanımlanan sorunları çözebilme yeteneğinin tanımlanmasıdır. Bir diğer temel öge ise, mevcut

arazi yönetim uygulamalarının tanımlanması ve diğer alternatiflerin değerlendirilmesini ve karşılaştırılabilmesini sağlayacak ölçütlerin geliştirilmesidir. Cari uygulamaların yürütüldüğü kamu arazi kaynaklarına olacak gelecekteki talebin dikkate alınması gerekliliği, yönetimin en önemli çatışma ve problem kaynağıdır. Bütün bu bilgiler Yönetim Durumu Analizi (Management Situation Analysis) adı verilen bir dokümanda BLM'nin içerisinde derlenir.

Bugün BLM, kamu arazilerinin yönetim durumlarıyla ilgili olarak çıkardığı haritaları bilgisayar ortamına adapte etmiş ve Coğrafik Bilgi Sistemi (Geographic Information Systems) adı verilen bir altyapı çalışması oluşturulmuştur. Doğal kaynak yönetim ajanları arasında son derece popüler hale gelen bu sistem temel coğrafik bilgileri, kaynakların dağılımını ve onların kapasitelerini içermektedir. Kamu arazilerinin her bir parseliyle ilgili toprak tipi, erozyon durumu, mevcut bitki örtüsü, rekreasyonel uygunluk, madenler, yabani hayvanlar, kereste türleri ve verimlilik sınıfı, otlatma kapasitesi, arkeolojik site durumu gibi daha pek çok bilgi sistem tarafından kullanıcıya sunulabilmektedir. Böyle bir bilgi altyapısına sahip olmanın en önemli avantajı, kamu arazileri için çok yönlü kullanım ve potansiyel yönetim uygulamalarının kolaylıkla tanımlanabilmesidir.

Kaynakların kullanılması ile çevre arasındaki ilişki, planlama sürecinde ilerlerken yönetim eylemlerinin fayda-maliyet analizine dayandırılmasını gerektirir. Bu adım önemli bir ilerlemedir. Çünkü geçmişteki BLM uygulamaları, bu uygulamaların fayda-maliyet analizini dikkate almaksızın biyolojik verimliliğinin ne olduğuna odaklanma eğiliminde idi. Bugün ise kamu arazileriyle ilgili yukarıda bahsedilen bilgi sistemi sayesinde çok amaçlı kullanım uygulamalarının her yönüyle değerlendirilmesi ve en iyi alternatifin seçilmesi mümkün olmaktadır.

9.4.4.1.5. Alternatiflerin Formüle Edilmesi

Yönetim Durumu Analizinde kapasiteleri tanımlanan kaynaklar dikkate alınarak, planlamanın ilk sürecinde tanımlanan sorunlar için çözümler geliştirilir ve farklı yönetim eylemlerini içeren alternatifler sıralanır. Her bir alternatif, planlanan alandaki kaynaklar için çoklu kullanım planlarıyla tamamlanır.

Benzer yönetim eylemleri tarafından çözümlenebilecek sorunlar, benzer yönetsel eylemleri içeren alternatiflere yönlendirilir. Tespit edilen

sorunlar için en az 3 veya daha fazla alternatif geliştirilmeye çalışılmalıdır.

9.4.4.1.6. Alternatiflerin Etkilerinin Tahmin Edilmesi

Her bir alternatifin fiziksel, biyolojik, sosyal ve ekonomik etkileri tahmin edilmeli ve bu aşamada gösterilmelidir. Eğer analiz metodu olarak planlama kriterleri bilinirse, bu etkiler yeterli derecede tahmin edilebilir. Ayrıca, etkilerin tahmin edilmesi çevresel etki durumunun (EIS) bir parçasıdır. Ulusal Çevresel Politika Yasasının (National Environmental Policy Act-NEPA) uygulanmasını istediği etki prosedürü, Çevresel Kalite Konseyi tarafından geliştirilir. Hem Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasası (Federal Land Policy and Management Act- FLPMA) hem de Ulusal Çevresel Politika Yasası (National Environmental Policy Act-NEPA) sistematik ve bilimsel yaklaşımlarla etkilerin tahmin edilmesini zorunlu tutmaktadır.

Planlama sürecinin bu aşamasının temel amacı, bir alternatif uygulandığı zaman sosyal ve çevresel etkiler kadar çok amaçlı kullanım ürünlerinin de tahmin edilen sonuçlarını göstermektir. Böylece her bir alternatifin alternatif maliyetini de görebilmek mümkün olmaktadır.

Planlama sürecinin bu aşaması tamamlandığında ortaya bütün alternatiflerin sonuçlarını ve çevresel etkilerini gösteren çok büyük matrisler ve tablolar çıkmaktadır. Bu tablolar, bazı değişkenlerin değerlerinin değiştirilmesi suretiyle elde edilen sonuçları da gösterecek şekilde çoğaltılır ve özetlenir. Ancak sonuç olarak, çözülen spesifik sorunlara yada kamu arazi yönetiminin alternatif amaçlarına her bir etkinin nasıl yardım ettiği kesin olarak tanımlanamaz. Bunun yerine etkiler basitçe tanımlanır ve sıralanır.

9.4.4.1.7. Taslak Çevresel Etki Durum Belgesinde Tercih Edilen Alternatifin Seçilmesi

Bu aşama, tercih edilen alternatifin seçilmesini ve seçilen alternatifin sorunları nasıl çözüleceğinin değerlendirilmesini içerir. Tercih edilen alternatif taslak çevresel etki durum belgesinde tanımlanır ve bu belge Kaynak Yönetim Planına (Resource Management Plan-RMP) ayrı bir belge olarak eklenir.

Yöneticiler ve çalışanlar tarafından getirilen önerilerle inşa edilen alternatiflerden bu kişilerce tercih edileni, esasında planlama sürecinin

başlarında ortaya çıkar. Ancak, önceden tercih edilen alternatifin diğer alternatiflerle karşılaştırılması sonucu değiştirebilir. Tahmin edilen etkilerin değerlendirilmesinden sonra yöneticiler en iyi alternatife karar verirler. Tercih edilen alternatifin seçilmesinde emir-komuta zinciri, alan yöneticisinden (Area Manager) başlar ve Arazi Yönetim Bürosunun Direktörünün (State Director of BLM) onayıyla son bulur. Alan Yöneticisi hangi alternatifi tercih edeceğine alternatiflerle ilgili olarak geliştirilen analizlere bakarak karar verir. Fakat alan yöneticisinin tercih ettiği alternatif, kaynak alanındaki yönetsel gerekliliklere ve sorunlara hitap eder. Çünkü tahmin edilen etkiler, federal kamu arazilerinin her ünitesini orantılı olarak etkilemez. BLM Direktörü bu durumu gözönüne alarak tercih edilen alternatifleri, alan yöneticilerinin tercihleri doğrultusunda gözden geçirerek bölgesel farklılıklara gidebilir.

9.4.4.1.8. Kaynak Yönetim Planının Son Halinin Seçilmesi

Alan yöneticileri, bölge yöneticileri ve profesyonel planlama uzmanları eleştirileri gözden geçirerek, eğer gerekiyorsa tercih edilen alternatifi değiştirir yada düzeltirler. Eğer alternatif değiştirilirse, bu yeni alternatifin çoklu kullanım amacıyla ilgili etkileri yeniden gözden geçirilir ve nihayet karar kesinleştirilir. Tercih edilen alternatifteki düzeltmeler genellikle küçük olmasına rağmen bazen büyük değişiklikler de olabilmektedir. Eğer değişiklik büyük olur, yada tercih edilen alternatif farklı alternatiflere adapte edilirse yeni taslak Çevresel Etki Belgesi (EIS) ve taslak Kaynak Yönetim Planına (RMP) ihtiyaç vardır. Geliştirilen tercih edilen alternatif nihai Kaynak Yönetim Planında bulunur.

Son şeklini alan nihai plan, bütün federal çevresel etki kurumlarının üzerinde yer alan Çevresel Koruma Ajansına (**Environmental Protection Agency**) gönderilir ve ilan edilir. Bu ilanla halka 30 günlük bir protesto süresi tanınır. Bu süre içerisinde yerel hükümet programlarıyla çelişkileri açısından Vali de itiraz edebilir.

9.4.4.1.9. Uygulama, Gözleme ve Değerlendirme

Kaynak Yönetim Planının bazı yönleri, bütçe değişikliği ve spesifik eylem planları geliştirilmesini gerektirmeksizin doğrudan uygulanabilir. Örneğin, maden kiralama şartlarındaki değişiklikler, ıssız bölgelerin günlük ziyaretçi kotası yada gelecek rekreasyon sezonunun ne zaman başlayacağı gibi. Bazı uygulamalar ise yıllık çalışma programı ve bütçesinde dikkate

alınması gereken kaynak ve personel değişikliğini gerektirebilir. BLM, Kaynak Yönetim Planıyla ilgili eylemleri izlemeye izin veren bir bilgisayar programı geliştirmiştir. Bu programda yönetsel eylemler ve birim sorumlulukları yer almakta ve uygulamanın her aşamasında muhtemel aksaklıklar fark edilerek çözümlü yoluna gidilmektedir. Ayrıca program, uygulama devam ederken ek analizler yapılmasına da imkân tanımaktadır.

Doğal bitki örtüsünü geliştirme projeleri gibi, çok büyük miktarda yatırım gerektiren projeler detaylı eylem planlarının hazırlanmasını gerektirir. Bu spesifik eylem planları projeye ilgili en ince detayları içerir. Plan uygulanmaya başlandığında, kilit kontrol noktalarının gözlenmesi, çoklu kullanım uygulamalarının beklenen sonuçları verip vermediğinin, herhangi bir çevresel eşik noktasının aşılıp aşılmadığının ve yeni bilgilerin planın uygulanma cazipliğini değiştirip değiştirmediğinin değerlendirilmesini içerir.

Eğer uygulamayla elde edilen kanıtlar gerektirirse, BLM Kaynak Yönetim Planını (RMP) revize eder ve güncelleştirir. Beklenmeyen durumlara cevap verebilecek yönetim direktifleri geliştirilerek rapor ışlah edilir.

9.4.4.2. İkincil Planlama: Eylem Planlaması Süreci

Eylem planlarının yazılması, belirli bir bölgedeki uygulamalarla ilgili çok daha spesifik detayları içerir. Örneğin, Kaynak Yönetim Planında su belirli bölgelerde o bölgeden elde edilebilecek sınırlı faktör olarak tanımlanmışsa, eylem (activite) planı suyun kesin olarak tipi (yeraltı, göl, nehir vs) ve nerede, ne şekilde bulunabileceğini gösterir.

10. Sonuç

Amerika Birleşik Devletleri Federal kamu mallarının yönetimi tarihsel süreç içerisinde değişiklikler göstermiştir. Göçlerin devam ettiği 18'inci yüzyıl sonlarında ve 19'uncu yüzyıl başlarında "dağıtım" amaçlı bir yönetim anlayışı varken, 19'uncu yüzyılın ortalarından itibaren "koruma" amaçlı bir yönetim anlayışına doğru geçilmiştir. Bugün kamu mallarının yönetimi büyük ölçüde 1976 tarihli Federal Kamu Malları Politikası ve Yönetimi Yasasına (Federal Land Policy and Management Act) göre yürütölmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde kamu arazilerinin yönetimiyle ilgili çok sayıda idare bulunmasına rağmen, yönettikleri arazinin büyüklüğü ve

önemi açısından en önemli iki tanesi Orman Servisi (US Forest Service) ve Arazi Yönetim Bürosu (Bureau of Land Management-BLM)'dur. Bunlardan Arazi Yönetim Bürosu genel yetkili idari birim olup Türkiye'deki Milli Emlak Genel Müdürlüğüne benzetilebilir. Arazi yönetimiyle ilgili diğer idareler, genellikle idareleri altına giren spesifik bir konuyla ilgili olarak arazi yönetimine dahil olduklarından bunları tahsisli arazilere benzetmek mümkündür.

İdari yapı olarak benzerlikler kurulabilse bile, kamu arazilerinin yönetim amaçları açısından Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında çok ciddi farklar vardır. Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün görevlerinin belirlendiği 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 13'üncü maddesinde, taşınmazların satışı, trampası, kiralanması, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi, tahsisi, envanterlerinin tutulması gibi yönetim "araçları" sayılmış olmasına rağmen, Amerika Birleşik Devletlerindeki konuyla ilgili hemen bütün yasal düzenlemelerde cümleye "kamu arazilerinin korunması" ile başlanmakta ve bu arazilerin "çok amaçlı kullanım misyonu içerisinde kamunun faydasına sunulması"yla devam edilmektedir. Türkiye'deki yasal düzenlemelere bakıldığında kamu arazilerinin elden çıkarılması, kiralanması yada başka amaçlarla kullanılması yöntemleriyle "ekonomik fayda" elde edilmesi amaçlanırken, ABD'de amaç "ekosistemin dengesinin korunarak kaynakların gelecek kuşaklara aktarılması" olarak ön plana çıkmaktadır. Elbette ABD yasaları da satış, kiralama, irtifak hakkı tesisi vb. gibi çeşitli yollarla ekonomik fayda elde edilmesini de öngörmektedir. Ancak her hal ve takdirde bu ekonomik faydanın elde edilmesi öncelikle "doğanın korunması" ve "halkın maksimum faydayı elde etmesi" ön şartlarının gerçekleşmesine bağlı kılınmaktadır. Amerikan yasaları, bahse konu bu iki unsuru bürokrasinin yada siyasi iradenin takdirine yada değerlendirmesine bağlı olmaktan da çıkarak, her işlemde bunun bilimsel olarak kanıtlanmasını şart koşmaktadır. Bu amaçla kamu arazilerini yönetmekle görevli kurumları yasal olarak "Planlama" yapmaya mecbur tutmakta, belli bir arazi ile ilgili olarak yapılacak her hangi bir projede, projenin çevresel, kültürel ve ekonomik etkilerinin açıkça ortaya konulmasını istemektedir.

Öte yandan ABD, kamu arazilerini yönetmekle sorumlu olan kuruluşlarını, kamu yararına rekreasyon (eğlence ve dinlence) alanları açmak ve işletmek ve kamu arazilerini halkın her türlü faydalanmasına uygun hale getirmek konusunda da sorumlu tutmaktadır. Öyle ki bu amaç, kamu

arazilerinin satılması yada kiralanması yoluyla elde edilecek her türlü ekonomik faydanın önünde tutulmaktadır. Ülkemizde ise Milli Emlak Genel Müdürlüğünün böyle bir görevi yoktur.

Kamu arazilerinin toplumun malı olmaları nedeniyle, halkın faydalanmasına açık olması ve kamu idaresi tarafından, bu faydalanmayı mümkün hale getirecek yatırımlarla donatılması anlayışı çağdaş yönetim anlayışının bir gereğidir. Çevresel sorunların dünyamızın en önemli problemi haline geldiğinin bilim tarafından kabul edildiği günümüzde, kamu arazilerinin yönetiminde “ekonomik amaçlar” yanında “koruma amacı”nın da ön plana alınması Devlet olmanın sorumluluklarındandır.

Kaynakça

Kitap ve Makaleler

ESTİLL, Elizabeth; Regional Forester Estill's Message, Forest Plan Revision, US Department of Agriculture 2001.

JOHNSON, K.N, T.W.STUART and S.A.CRİM; Land Management Planning System, US Forest Service, 1986.

GARCIA, Margot; Land Planning Management and Systems Analysis in Forest Resources 1985.

HOEHN, John and Alan Randall; A Satisfactory Benefit-Cost Indicator from Contingent Valuation, Journal of Environmental Economics and Management 1987.

KARDEŞ, Salâhaddin: Hazine Malları, Maliye Bakanlığı APK Yayınları, Ankara 1999.

LARSEN, Gary, Arnold Holden and Dave Kapaldo; Critique of Land Management Planning, Vol.I: Synthesis 1990.

LOOMİS, B.John; Integrated Public Lands Management, Second Edition, Columbia University Press, 2002.

MAYER, J.Carl and George A.Riley; Public Domain&Private Domain 1985.

SCHANZ, J.John; "Energy Resources and Revenues and the Public Lands" Paper Presented at the Wilderness Society Conference on Public Lands, Nov.1982.

US Bureau Of Land Management; 2000-2005 Strategic Plan.

US Bureau Of Land Management; Ecosystem Management in the BLM, Government Publication, 1994.

US Bureau Of Land Management Public Land Statistics, 2003.

US Bureau of Land Management; Question and Answers on the Draft BLM Planning Guidance, 2000.

US Fish and Wildlife Service; Habitat Evaluation Procedures, Division of Ecological Services, Washington DC. 1980.

US Fish and Wildlife Service; Refuge Planning Policy, Federal

Register 1999.

US Forest Service, A Long Term Strategic Plan, 2000.

US General Accounting Office; National Park Service: Activities Outside Park Borders Have Caused Damage to Resources and Will Likely Cause More 2001.

US National Park Service; Draft General Management Plan, 2000.

VERBURG, Edwin and Richard Coon; Planning the United States Fish and Wildlife Service 2001.

WALSH, Richard; An Economic Evaluation of the General Management Plan 1997.

WALSH, Richard and Lynde Gilliam; Benefits of Wilderness Expansion with Excess Demands for Indian Peaks. Western Journal of Agricultural Economics 1982.

WALSH, R.,R. Gillman and J.Loomis; Wilderness Resource Economics: Recreation Use and Preservation Values 1998.

WILLIAMS, David; Planning Approaches in the Bureau of Land Management. Trends 1987.

WOOD, Cristopher; Ecosystem Management: Achieving the New Land Ethic 1994.

YAMAK, Yalçın; “Amerika Birleşik Devletleri Federal Kamu Malları Yönetimi” Maliye Dergisi sayı 137, 2001

Internet Kaynakları

http://www4.law.cornell.edu/uscode/html/uscode43/usc_sup_01_43_10_35.html

<http://www.blm.gov/nhp/what/lands/realty/row.htm>, 17/11/2006

<http://www.fs.fed.us/aboutus/>, 13/11/2006

http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Forest_Service, 13/11/2006.

<http://www.fs.fed.us/aboutus/mission.shtml>, 13/11/2006

<http://www.fs.fed.us/aboutus/meetfs.shtml>, 13/11/2006

<http://www.fws.gov/faq/fwsfaq.html>, 13/11/2006

<http://www.nps.gov/aboutus/history.htm>, 14/11/2006

http://en.wikipedia.org/wiki/National_Park_Service_%28US%29,
14/11/2006

<http://www.nps.gov/aboutus/mission.htm>, 14/11/2006

<http://www.blm.gov/nhp/facts/index.htm>, 15/11/2006.

http://en.wikipedia.org/wiki/Bureau_of_Land_Management,
15/11/2006.

<http://www.blm.gov/nhp/what/index.htm#partnerships>, 18/11/2006

www.blm.gov; The Bureau of Land Management Brochure,
15/11/2005

Ahmet OZANSOY

1973 yılında Çankırı’da doğan Ahmet OZANSOY, ilk ve orta öğrenimini Çankırı’da tamamlamış ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri bölümünden mezun olmuştur.

1998 yılında açılan sınavı kazanarak Maliye Müfettiş Yardımcılığına, 2001 yılında da Maliye Müfettişliğine atanmıştır.

2006 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde “Amerikan Devlet Mallarının Yönetimi” konusunda inceleme ve araştırmalarda bulunmuş ve 2007 yılında Sermaye Piyasası Kurulu’na Daire Başkanı olarak atanmıştır.

Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamlayan ve aynı yerde doktora başlayan Ahmet OZANSOY halen Maliye Başmüfettişi olarak görev yapmaktadır.

2009 yılında yayımlanmış olan “Türk Vergi Hukukunda Eğitimin Vergilendirilmesi” adlı bir kitabı ile mali mevzuat ve vergi hukuku alanında çeşitli dergilerde yayımlanmış çok sayıda makaleleri bulunmaktadır.